

Vliv alkoholu na kriminalitu v České republice

Jana Hovorková

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jana Hovorková**
Osobní číslo: **L19092**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Vliv alkoholu na kriminalitu v České republice**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte rešerši literatury a pramenů, které se vztahují ke zpracovanému tématu.
2. Určete, jaký vliv měl alkohol na stav, trendy a vývoj kriminality v České republice v letech 2011 až 2021.
3. Na základě statistických údajů porovnejte vývoj vlivu alkoholu na jednotlivé druhy kriminality v České republice s vývojem vlivu alkoholu na vývoj kriminality na území Slovenské republiky a výstupy aplikujte ve vlastních návrzích a závěrech.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BOUKALOVÁ, Hedvika a kol. *Kapitoly z forenzní psychologie*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. 435 s. ISBN 978-80-246-4461-5.
2. DINGWALL, Gavin. *Alcohol and Crime*. London: Willan, 2006. ISBN 978-13-1506-563-2.
3. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019, 1000 s. Student. ISBN 978-80-7502-380-3.

Další doporučená literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **5. května 2023**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5. 5. 2023

Jméno a příjmení studenta: Jana Hovorková

.....

podpis studenta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá vlivem alkoholu na kriminalitu v České republice v období od roku 2011 do roku 2022. Cílem této práce je analyzovat vztah mezi konzumací alkoholu a výskytem kriminality v České republice. V teoretické části jsou vysvětleny pojmy vztahující se k alkoholu a kriminalitě a jsou zde uvedeny jejich teoretické vztahy. V praktické části se práce zabývá analýzou základních druhů kriminality v České republice v období od roku 2011 až do roku 2022. Dále se v praktické části porovnává alkoholová kriminalita mezi Českou republikou a Slovenskem. Konečná analýza vysvětluje vztah mezi konzumací alkoholu a výskytem jednotlivých druhů kriminality. Výzkum by mohl poskytnout základ pro budoucí opatření v oblasti prevence a snižování kriminality spojené s alkoholem v České republice.

Klíčová slova: alkohol, kriminalita, trestná činnost, statistiky kriminality, přičetnost, vztah alkoholu a kriminality

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with the influence of alcohol on crime in the Czech Republic in the period from 2011 to 2022. The aim of this thesis is to analyze the relationship between alcohol consumption and the incidence of crime in the Czech Republic. In the theoretical part, concepts related to alcohol and crime are explained and their theoretical relationships are presented here. In the practical part, the work deals with the analysis of basic types of crime in the period from 2011 to 2022. Furthermore, in the practical part, alcohol crime between the Czech Republic and Slovakia is compared. The final analysis explains the relationship between alcohol consumption and the occurrence of individual types of crime. The research could provide a basis for future measures in the area of prevention and reduction of alcohol-related crime in the Czech Republic

Keywords: alcohol, crime, criminal activity, crime statistics, sanity, relationship between alcohol and crime

Tímto si dovoluji poděkovat vedoucí mojí bakalářské práce JUDr. Radomíře Veselé, Ph.D.,LL.M. za její cenné rady a všestrannou pomoc při vypracování této bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 REŠERŠNÍ PŘEHLED	11
2 DEFINICE KLÍČOVÝCH TERMÍNŮ	14
2.1 POJMY Z OBLASTI ADIKTOLOGIE.....	14
2.2 POJMY Z OBLASTI PRÁVA	15
3 CHARAKTERISTIKA ALKOHOLU	17
3.1 ÚČINKY ALKOHOLU NA LIDSKÝ ORGANISMUS	17
3.2 HISTORIE ALKOHOLU	19
3.3 DRUHY ALKOHOLU.....	19
3.4 SPOTŘEBA ALKOHOLU	20
4 ALKOHOL A KRIMINALITA	22
4.1 ALKOHOL A NEGATIVNÍ VLIV NA SPOLEČNOST	22
4.2 PACHATEL	22
4.3 AGRESE POD VLIVEM ALKOHOLU	23
4.4 TRESTNÉ ČINY SOUVISEJÍCÍ S ALKOHOLEM	23
4.4.1 Trestný čin opilství podle odst. 1 § 360 zákona č. 40/2009 Sb.....	23
4.4.2 Trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky	23
4.4.3 Trestný čin ohrožování výchovy mládeže.....	24
4.4.4 Trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži	25
4.5 NEJČASTĚJŠÍ ALKOHOLOVÉ TRESTNÉ ČINY	25
5 PREVENCE ALKOHOLOVÉ ZÁVISLOSTI	27
5.1 PRIMÁRNÍ PREVENCE	27
5.2 SEKUNDÁRNÍ PREVENCE.....	28
5.3 MEDIÁLNÍ PREVENCE	28
5.4 PROHIBICE.....	28
5.5 ZÁKON Č. 65/2017 SB., O OCHRANĚ ZDRAVÍ PŘED ŠKODLIVÝMI ÚČINKY NÁVYKOVÝCH LÁTEK	28
5.6 ZÁKAZ PITÍ ALKOHOLU NA VEŘEJNOSTI.....	29
5.7 PSYCHOLOGICKÁ PREVENCE.....	29
5.8 ALTERNATIVNÍ TRESTY A STIGMA	30
II PRAKTICKÁ ČÁST	31
6 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI	32
6.1 ZKOUMANÝ VZOREK PACHATELŮ.....	32
6.2 FORMULACE HYPOTÉZ.....	32

6.3	ZÁKLADNÍ METODY PRÁCE.....	33
7	ALKOHOLOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE	35
7.1	NÁSILNÁ TRESTNÁ ČINNOST	37
7.2	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST	39
7.3	MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST	40
7.4	HOSPODÁŘSKÁ TRESTNÁ ČINNOST	42
7.5	ZBÝVAJÍCÍ A OSTATNÍ TRESTNÁ ČINNOST	43
7.5.1	Zbývající kriminalita	43
7.5.2	Ostatní kriminalita.....	45
7.6	SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH TRESTNÝCH ČINNOSTÍ POD VLIVEM ALKOHOLU	47
8	KRIMINALITA NA SLOVENSKU	49
8.1	NÁSILNÁ KRIMINALITA	51
8.2	MRAVNOSTNÍ TRESTNÁ ČINNOST	52
8.3	MAJETKOVÁ TRESTNÁ ČINNOST	53
8.4	EKONOMICKÁ TRESTNÁ ČINNOST	54
8.5	ZBÝVAJÍCÍ A OSTATNÍ TRESTNÁ ČINNOST	55
8.5.1	Zbývající trestná činnost na Slovensku.....	55
8.5.2	Ostatní kriminalita.....	56
8.6	SROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH TRESTNÝCH ČINNOSTÍ POD VLIVEM ALKOHOLU	57
9	SHRnutí VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI	60
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	70
	SEZNAM GRAFŮ	71
	SEZNAM TABULEK.....	72

ÚVOD

Ve většině zemí je alkohol jednou z nejdostupnějších návykových látek. Alkohol lidský život provází již od historie až do současnosti. Je třeba si uvědomit, že se jedná o návykovou látku, která má schopnost měnit lidské vnímání. Po požití alkoholu člověk může cítit uvolnění, zvýšené sebevědomí a s tím může souviset i zvýšená agrese. Což může vést k páchání trestné činnosti.

V této bakalářské práci je podrobně zkoumána problematika vztahu alkoholu a kriminality v České republice a na Slovensku. Práce se zaměřuje na trestné činy spáchané pod vlivem alkoholu a jejich srovnání v obou zemích.

Cílem práce je pak poukázat na nebezpečnost této návykové látky, která jak již bylo zmíněno je běžně dostupná a často konzumovaná.

Dalším cílem práce je analyzovat a zhodnotit výskyt trestné činnosti spojené s alkoholem a navrhnout možnosti, jak ji může společnost prevencí omezit.

Tato práce obsahuje definici klíčových termínů, charakteristiku alkoholu, dále se zabývá vztahem alkoholu vůči kriminalitě a možnou prevencí alkoholové závislosti.

V praktické části jsou obsaženy tabulky a grafy dle druhů kriminality, které poukazují na množství kriminality páchané pod vlivem alkoholu. V závěru práce bude shrnuto, jaký byl vliv alkoholu na kriminalitu v České republice a na Slovensku a jakými způsoby může být tato problematika řešena.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 REŠERŠNÍ PŘEHLED

Tato práce se zabývá převážně vztahem alkoholu a kriminality, většina autorů zabývajících se touto problematikou se shoduje na názoru, že alkohol má opravdu velký vliv na páchané trestné činy.

- **Kapitoly z forenzní psychologie** – Tato publikace se zaměřuje na problematiku trestných činů a zahrnuje jak pachatele, tak oběti trestných činů. Popisuje psychologické souvislosti jednotlivých procesů vyšetřování trestných činů a využívá metodologické a diagnostické postupy v této oblasti. Dále se věnuje aktuálním tématům a praktickým aplikacím. Publikace zahrnuje také kapitoly zaměřené na děti a dospívající, kteří se dopouštějí trestných činů. Pachatelé jsou sledováni nejen v situaci páchaní trestného činu, ale také v celém procesu vyšetřování. (Boukalová a Gillernová, 2020)
- **Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby** – V této knize je popsán souhrn nových medicínských pohledů na vznik, projevy, možnosti terapie a prevenci návykového chování a závislostí. Zabývá se základními pojmy, popisuje psychologické a biologické mechanismy návykového chování a poskytuje detailní přehled různých typů závislostí. Kniha dále zkoumá návykové chování a závislostí podle věkové kategorie, pohlaví, vlivu rodiny, kultury a náboženství. Druhá část knihy se pak zaměřuje na postupy a metody, které jsou použity při léčbě různých návykových problémů. (Nešpor, 2011)
- **Alcohol and crime** – Tato kniha se přímo zabývá vztahem mezi alkoholem a kriminalitou na základě empirických studií a údajů ze statistik. Autor se také zabývá prevencí a omezováním alkoholové kriminality. (Dingwall, 2006)
- **Substance Use in a Comparative Perspective** – Jedná se o práci, která byla vydána v anglickém jazyce a zaměřuje se na užívání a zneužívání návykových látek ve vybraných zemích střední a východní Evropy. V práci jsou porovnány jednotlivé státy v této oblasti a jsou zde prezentována data týkající se užívání návykových látek, jako jsou alkohol, tabák a drogy, a srovnatelné údaje o zdravotních a sociálních důsledcích s tím spojených. (Veselý a Džúrová, 2011)

- **Základy práva pro střední a vyšší odborné školy - 16. vydání** – Učebnice velmi srozumitelnou formou poskytuje přehled společenských vztahů a tomu odpovídajících právních institutů ze všech významných oblastí práva, věnujíc přirozeně pozornost těm nejaktuálnějším, tedy zejména právu občanskému, trestnímu či pracovnímu. Nejsou opominuty ani ústavní principy českého právního řádu. (Šíma a Suk, 2022)
- **Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8** - Autorský kolektiv se ve 35 kapitolách věnuje všem podstatným institutům trestního práva hmotného. Kromě rozboru platné právní úpravy se také kriticky vyjadřuje ke sporným a nejasným otázkám teorie či aplikační praxe. Při výkladu přihlíží k použitelné aktuální judikatuře obecných soudů i Ústavního soudu. (Jelínek, 2019)
- **Účinky alkoholu na chování člověka** – Tento článek se zabývá především vlivem alkoholu na chování daného jedince, jsou zde uvedeny změny chování, které konzumenta ve většině případů potkají. (Státní zdravotní ústav, 2022)

Zákony a statistiky:

- **Statistické přehledy kriminality** – Přehled tabulek za jednotlivé roky, které vykazují veškerou trestnou činnost na území české republiky, tabulky jsou detailně a velice přehledně zpracovány. (Policie ČR, 2022)
- **Štatistika kriminality v Slovenskej republike** – Tabulky stejného rozsahu jako u nás, jen ještě trochu přehlednější. (Ministerstvo vnútra SR, 2023)
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník** – Hlavním obsahem trestního zákoníku je výčet různých znaků trestných činů a sankcí, včetně trestů a ochranných opatření. Tyto dispozice jsou klíčové pro zachování zákonnosti a poskytují právní rámec pro ochranu občanských práv a bezpečnosti společnosti. Přesné a jasně formulované dispozice a sankce trestního zákona zajišťují, že soudy a soudci budou schopni rozhodovat v souladu se zákonem a že osoby obviněné z trestného činu budou mít přiměřený a spravedlivý trest. Kromě toho, trestní zákoník slouží jako prostředek pro prevenci trestné činnosti a ochranu veřejného zájmu. (Česko, 2009)
- **Zákon č. 65/2017 Sb., Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek** – zákon, který má za úkol chránit občany a veřejné zdraví před

škodlivými účinky návykových látek. Zákon stanoví opatření na regulaci výroby, distribuce, prodeje a skladování těchto látek a také na léčbu a prevenci návykových chorob. Zákon zakazuje nelegální užívání návykových látek a vytváří zákonný rámec pro legální užívání látek s léčebným účelem. (Česko, 2017)

- **Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon** – Slovenský trestný zákon upravuje trestné činy a jejich sankce, tedy následky, které za tyto činy hrozí. Trestné činy jsou rozděleny do třech skupin podle závažnosti (přestupky, přečiny a trestné činy). Trestný zákon upravuje i různé okolnosti, které mohou ovlivnit výšku trestu. Mimo to se trestný zákon zabývá jinými tématy jako je například ochrana dětí, trestné činy proti přírodnímu prostředí a další. (Zákony pre ľudí.sk, 2023)

2 DEFINICE KLÍČOVÝCH TERMÍNŮ

Zde se práce zabývá základními pojmy v oblasti nejen kriminality, ale i alkoholu. Kapitola slouží především k lepšímu porozumění celé bakalářské práce.

2.1 Pojmy z oblasti adiktologie

Akutní intoxikace – přechodná změna fyziologických a psychických funkcí vzniká užitím této látky, která může mít až charakter poruchy. Jedinec páchající trestnou činnost pod vlivem akutní intoxikace ji spáchá buď z nedbalosti (řízení mot. vozidla s následným smrtelným úrazem dalšího účastníka) anebo vlivem úmyslné intoxikace z důvodu „dodání si odvahy“ před činem. (Vágnerová, 2004)

Alkohol – alkohol je sloučenina, která vzniká kvašením cukrů, která lidskému organismu způsobuje intoxikaci. (Procházka et al. 2014)

Chronická intoxikace – stav, kdy se toxické látky hromadí v těle a působí dlouhodobě na organismus. V případě alkoholu se jedná o opakované a časté pití většího množství alkoholu, které vede k postupnému poškození různých orgánů, zejména jater, srdce, mozku a nervového systému. Chronická intoxikace alkoholem může vést k řadě vážných zdravotních problémů, a dokonce k život ohrožujícím stavům, jako jsou například cirhóza jater, alkoholická hepatitida, mozkové krvácení nebo epileptické záchvaty. (Vágnerová, 2004)

Návyková látka – chemická substance, která způsobuje fyziologickou nebo psychologickou závislost u osoby, která ji užívá. Tyto látky mohou ovlivňovat centrální nervový systém a mohou vést k pocitům euforie, zvýšenému sebevědomí, odstranění úzkosti a deprese. Mezi nejznámější návykové látky patří alkohol, nikotin, kofein, kanabis, kokain, heroin a syntetické drogy jako například metanfetamin. Tyto látky mohou mít negativní dopad na zdraví uživatele a mohou způsobit závažné problémy v osobním, profesionálním a společenském životě. (Zapletal, 2002)

Opilost – změna jednání osoby, odstraňování zábran, zvýšení sebevědomí a další znaky způsobené vlivem alkoholu. (Simopt, 2022)

Stav vylučující způsobilost – u řidiče motorového vozidla je dán, jestli-že hladina alkoholu v krvi dosáhla 1,00g na 1 kg váhy (1 promile). (Novotný & Růžička, 2002)

Závislost – změny psychických a somatických vlastností, které způsobuje dlouhodobé užívání návykových látek. Závislost je možno vytvořit jak biologickou, tak psychickou. (Röhr, 2015)

Zneužívání – dlouhodobé užívání návykové látky způsobující jak psychické, tak fyzické změny a poškození. Užívání látky s takovými účinky může být považováno za sebepoškození. (Vágnerová, 2004)

2.2 Pojmy z oblasti práva

Kriminalita – znamená veškeré páchaní trestných činů a přestupků. (Šíma a Suk, 2019)

Nepříčetnost – je právní termín, který se používá k popisu stavu, kdy osoba nebyla v době spáchání trestného činu schopna rozlišovat mezi správným a špatným činem nebo nebyla schopna ovládat své jednání kvůli duševní poruše. Tato osoba je tak z hlediska trestní odpovědnosti nevinna, protože v té době nemohla být považována za úplně zodpovědnou za své činy. Při posuzování nepřičetnosti se berou v úvahu různé faktory, jako je závažnost duševní poruchy a její vliv na jednání, a posuzuje se, zda osoba v danou chvíli byla skutečně schopná rozlišit, co je správné a co ne. K tomu, aby byl pachatel přičetný, musí být u něj zachována jak rozpoznávací, tak ovládací schopnost. (Šíma a Suk, 2019)

Právní vědomí – je charakterizováno jako souhrn právních názorů a představ, ale i opravdových vědomostí vyjadřujících vztah občanů k platnému právu. (Šíma a Suk, 2019)

Právo – souhrn norem stanovených a zabezpečovaných státem. (Šíma a Suk, 2019)

Protiprávnost – je rozpor správní normou v rámci právního řádu. (Jelínek, 2022)

Přečin – přečin je termín, který se používá k popisu menšího trestného činu, tedy takového, který je méně závažný než trestný čin. Přečin je vymezený zákonem a jeho spáchání může být potrestáno různými sankcemi, jako je například pokuta, podmíněné odsouzení nebo krátkodobé vězení. Příklady přečinů zahrnují například drobné krádeže, poškození cizí věci, přestupky v dopravě nebo urážku na cti. (Šíma a Suk, 2019)

Trestný čin – závažné protiprávní jednání, které je definováno v trestním zákoně a je potrestatelné. Spáchání trestného činu může být sankcionováno různými tresty, jako jsou například odnětí svobody, peněžitá pokuta nebo propadnutí majetku. Příklady trestných činů zahrnují například vraždu, loupež, vydírání, znásilnění, podvod nebo krádež s vloupáním. (Jelínek, 2022)

Zavinění – jednání, při kterém pachatel vědomě a úmyslně porušuje zákon nebo svou povinnost, což vede k vzniku škody nebo porušení práv druhé osoby. Toto jednání je nezbytnou podmínkou pro to, aby mohlo být nějaké jednání kvalifikováno jako trestný čin. Zavinění se v trestním řízení zkoumá s ohledem na subjektivní stránku pachatele, tedy jeho vědomí a úmysly v okamžiku spáchání trestného činu. (Jelínek, 2019)

Zločin – je kategorie závažnějších trestných, což je protikladem pojmu přečin. Zločinem je každý trestný čin, který je spáchán úmyslně a na nějž je stanovena trestní sazba v podobě odnětí svobody s horní hranicí pět a více let. Zákon navíc jako podtyp zločinu zná pojem tzv. **zvlášť závažný zločin**, což je takový úmyslný trestný čin, u nějž činí tato horní hranice trestní sazby nejméně deset let. (Šíma a Suk, 2019)

3 CHARAKTERISTIKA ALKOHOLU

Jednou z nejnebezpečnějších a zároveň nejdostupnějších návykových látek, je právě alkohol, na který se snadno vytvoří závislost. O to horší je fakt, že jeho užívání je všeobecně tolerováno a v některých případech i podporováno. Nejčastější formou alkoholu jsou nápoje, ve kterých je různé množství čistého alkoholu. Je nutno podotknout, že alkohol je droga. Pokud je alkohol podáván v malém množství, může zlepšit chuť k jídlu a vyvolávat pocit dobré nálady. Hlavním důvodem toho je prokrvení kůže, konzument pak pociťuje příjemné teplo. Alkohol může potlačovat úzkost a zvyšovat sebedůvěru, to je ovšem jen dočasné. O alkoholu (etanolu) se dá říci, že je to jednoduchá malá molekula, která vzniká kvašením cukru. (Procházka et al. 2014)

3.1 Účinky alkoholu na lidský organismus

Konzumace alkoholu a jiných návykových látek může zvýšit riziko agresivního chování, zejména v situacích, kdy se člověk cítí ohrožen nebo provokován. Tento stav může také vést k úrazům, dopravním nehodám a zvýšenému riziku páchaní trestné činnosti. Lidé pod vlivem alkoholu a drog se také častěji stávají oběťmi násilných trestných činů. (Dingwall, 2006)

Symptomy opilosti se obvykle projevují jako ztráta koordinace, zpomalení reakcí, rozmazaný zrak a snížená inhibice. Alkohol se rychle vstřebává do krve a může mít různé účinky v závislosti na dávce, prostředí a dispozici jednotlivce. (Zapletal, 2000)

Na základě hladiny alkoholu v krvi rozlišujeme tři stadia intoxikace alkoholem:

- Excitační stádium: Osoba se cítí sebejistě, dochází ke ztrátě zodpovědnosti je narušená koordinace pohybů
- Narkotické stádium: zčervenání kůže, zejména v obličeji, vrávoravá chůze, pomalejší reakce, po předešlé euforii se objevuje útlum, lhostejnost a pasivita
- Komatózní stádium: bezvědomí s úplným motorickým ochabnutím

Odbourávání alkoholu v těle má rychlost mezi 0,12-0,2 ‰/hod. Muži odbourávají alkohol rychleji než ženy. Rychlost odbourávání alkoholu je konstantní a nelze ji žádným způsobem zrychlit. (Otrava alkoholem – příznaky a projevy, léčba, 2022)

Tabulka 1 - Alkohol v krvi. (Zapletal, 2000)

Hladina alkoholu	Vjemy	Vystupování
0,4 promile	Uvolněnost	Možnost zranění
0,6 promile	Veselost	Zhoršené vnímání reality a neschopnost se rozhodovat
0,8 promile	pocit blaha	malátnost, horší postřeh, vyšší riziko úrazu
1,2 promile	Výřečnost, nevrlost	impulzivnost, prudké nevypočitatelné reakce
1,5 promile	Zmatenost	Zhoršená artikulace, agresivita, sklon k násilí
2,0 promile	Tupá opilost	Ztráta stability, dvojité vidění, poruchy paměti
3,0 promile		možné bezvědomí
4,0 promile		bezvědomí, riziko smrtelné otravy

Tato tabulka slouží především k lepší představě pro vliv alkoholu na lidský organismus.

3.1.1 Alkohol a odbourávání alkoholu

Každý jedinec zpracovává etanol (alkohol) v lidském organismu individuálním způsobem, což je ovlivněno faktory jako je pohlaví a váha osoby. Čas potřebný k odbourání stejného množství alkoholu a jeho vliv na konkrétního jedince se tak může lišit. (Alcohol Alert, 2007)

Etanol se začíná vstřebávat do krevního oběhu již v ústech, avšak v malých množstvích. Větší množství se vstřebává v žaludku a největší část v tenkém střevě. Pro odbourávání etanolu je zodpovědný detoxikační enzym alkoholdehydrogenáza, který přeměňuje etanol na acetaldehyd a poté na kyselinu octovou, která je bezpečně vyloučena z těla. Samotná rychlost tohoto procesu a vliv na konkrétního jedince však závisí na mnoha faktorech, včetně pohlaví, hmotnosti a dalších individuálních vlastností. (ScienceDaily, 2012)

3.2 Historie alkoholu

Alkohol je považován za nejvíce užívanou a zároveň nejstarší psychoaktivní látku na světě. V porovnání s jinými psychoaktivními látkami je u alkoholu povolena konzumace téměř ve většině zemích. (Hundt & Climer, 2009).

Alkohol byl a stále je součástí náboženství a byl využíván v medicíně pro své antiseptické a protibolestivé účinky, také je často konzumován při slavnostních akcích a může napomoci k uvolnění a zlepšení nálady. Nicméně, nadměrná konzumace alkoholu může vést k řadě zdravotních problémů a sociálním problémům, jako jsou násilí, nehody, ztráta práce, špatné rodinné vztahy a další. (Edwards, 2004).

Během staletí se techniky výroby alkoholu vyvíjely a vznikaly nové druhy nápojů, jako jsou pivo, víno, destiláty a další. Dnes je konzumace alkoholu běžnou součástí společenského života a slouží k relaxaci, zábavě a socializaci. Nicméně, nadměrná konzumace alkoholu může způsobit závažné zdravotní problémy, proto je důležité pít alkohol s mírou a uvědomit si jeho potenciální rizika. (Hanson, 1995).

Víno bylo připravováno v Mezopotámii již v roce 3 500 př.n.l. a následně se rozšířila produkce vinné révy do celého Středomoří. Vaření piva se původně datovalo do starověkého Egypta, ale výzkumy ukázaly, že Sumerové, Babylóňané a Asyřané vařili pivo již dříve než Egypt. Pivo a chleba jsou úzce spojeny, protože jsou vyrobeny z podobných surovin. (Jenč, 1998).

3.3 Druhy alkoholu

Všeobecně lze alkohol rozdělit do tří základních druhů a to:

Piva

V České republice je pivo národním nápojem a je vyváženo do celého světa. Základní surovina na výrobu piva je pražený ječmen nebo chmel. Pivo má obvykle 2-4% alkoholu. Pivo lze považovat za zdravý nápoj díky obsahu vitamínu B. Musí však být konzumováno s rozumem, aby se předešlo vytvoření závislosti. (Procházka et al. 2014)

Vína

Víno je alkoholický nápoj vyráběný z hroznů a má širokou škálu chutí, vůní a barev. Může být lehké a osvěžující, plné a kořeněné nebo sladké a ovocné. Víno je také oblíbeným doprovodem k jídlu, protože dokáže podtrhnout chuťové nuance jídla a vytvořit harmonickou kombinaci s jeho chutí. Víno obsahuje obvykle asi 10 - 12 % alkoholu, alkoholizovaná vína až 20 %. (Alkohol shop, 2022)

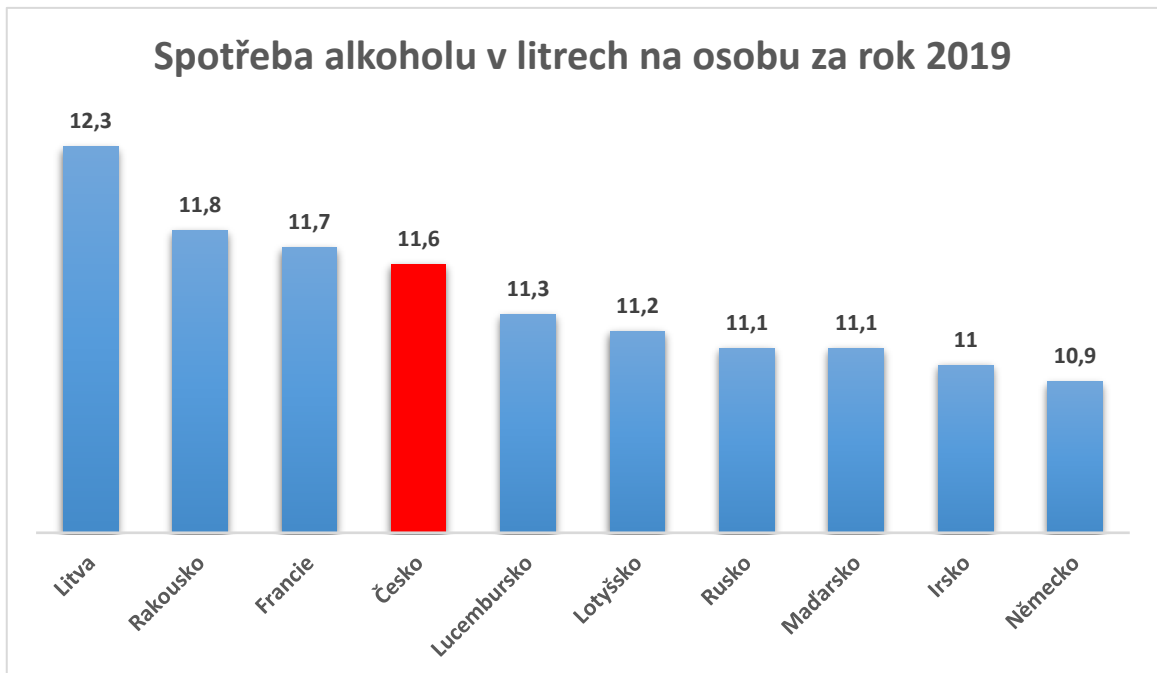
Lihoviny

Obsah alkoholu je pochopitelně mnohonásobně vyšší než u piva a vína, pohybuje se od 30 % celkového objemu až po 75 % u vysoce alkoholických destilátů. Základem je již zkvašená kapalina. (Procházka et al. 2014)

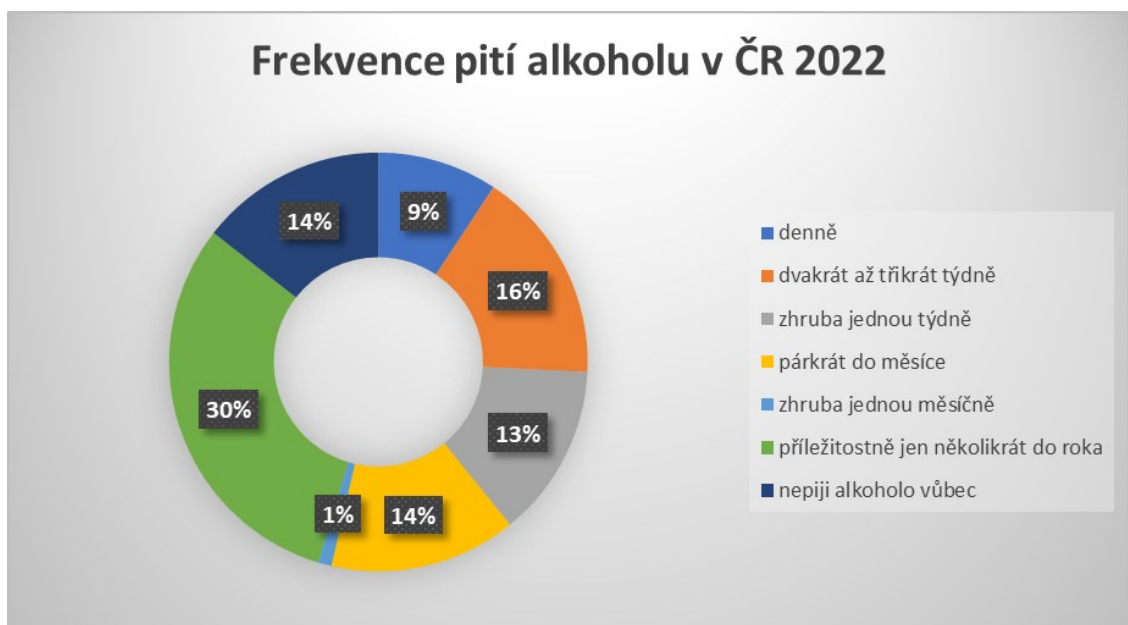
3.4 Spotřeba alkoholu

Mezi země s nejnižší spotřebou alkoholu na světě patří severoafrické země a státy blízkého východu, dospělý člověk zde vypije méně jak jeden litr alkoholu za rok. Největší konzumací alkoholu se vyznačují země střední a východní Evropy, zde se průměrná konzumace pohybuje kolem 12 litrů čistého alkoholu na dospělého za rok. (Novinky.cz, 2019)

V roce 2019 byla spotřeba alkoholu v ČR na osobu 11,6 l za rok. Následující rok (2020) se zvýšil příjem alkoholu a nárazové nadměrné pití tak vzrostlo ze 4 % na 6,5 %, možným důsledkem byla první vlna pandemie. (Alkohol shop, 2022)

Graf 1 – Spotřeba alkoholu 2019 (Novinky.cz, 2019)

Graf 2 – Frekvence pití alkoholu v ČR (Dorňáková, 2022)

Tohoto online formuláře se účastnilo 1489 českých občanů, starších 18 let, přičemž otázkou bylo: „Jak často pijete alkohol?“ (Dorňáková, 2022)

Z tohoto grafu vyplývá, že většina dotazovaných pije pouze příležitostně, ovšem až 9 % dotazovaných pije alkohol každý den.

4 ALKOHOL A KRIMINALITA

Alkohol je jedním z hlavních faktorů ovlivňujících kriminalitu, zejména co se týče násilného a majetkového zločinu. Při konzumaci alkoholu může dojít k ovlivnění chování lidí a snížení jejich schopnosti řídit se normami společnosti. U jedinců s přirozenou sklony k agresivitě a impulzivitě může alkohol posílit tyto sklony a zvýšit riziko páchaní trestných činů. Zajímavostí je, že ovlivněn alkoholem nebývá jen pachatel, ale mnohdy i oběť. (Dingwall, 2006)

Počet pachatelů s abusem na alkohol se odhaduje 40-60 %. Dle některých výzkumů je pak patrné, že státy s vyšší spotřebou lihovin a méně výkonnou ekonomikou vykazují rychlejší vzestup kriminality. (Boukalová a Gillernová, 2020)

4.1 Alkohol a negativní vliv na společnost

Na našem území je alkohol běžně užívanou látkou, ovšem závislost na alkoholu je zde považována za velký sociální problém. V občasných situacích se člověk závislý na alkoholu nedokáže soustředit na běžné sociální úkony. S užitím alkoholických nápojů stoupá pravděpodobnost zvýšené agresivity. Vliv alkoholu může být patrný i v bezohledném a agresivním chování, které se může projevit jako spáchání trestného činu. (Vágnerová, 1999)

4.2 Pachatel

Obecně platí, že trestných činů pod vlivem alkoholu se dopouštějí častěji osoby mužského pohlaví. (Boukalová a Gillernová, 2020)

Dle Madsenova modelu motivace pak lze rozlišit:

Oblast vnějších motivačních determinant

Ta se týká především okolností, které trestnému činu předcházeli, tedy například konflikty, problémy v zaměstnání, špatná finanční situace.

Oblast vnitřních motivačních determinant

Osobnostní struktura pachatele, jeho vzore chování, způsob řešení konfliktů, lze sem ovšem řadit i stimuly z vnitřního prostředí organismu např. právě intoxikace alkoholem.

Interakce vnitřních a vnějších determinant

Tedy jejich vzájemné ovlivnění a modifikace. (Boukalová a Gillernová, 2020)

4.3 Agrese pod vlivem alkoholu

Agresivní chování je nejčastějším projevem užívání alkoholu. Jedinec pod vlivem alkoholu často neumí správně posoudit určité situace, což může vést k nebezpečným následkům. (Čermák, 1998)

4.3.1 Vlivové faktory přispívající k alkoholismu

Jednou z možných příčin alkoholismu může být genetika. Existují formy alkoholismu, které vedou k degeneraci endorfinových receptorů, což vede k potřebě konzumovat více alkoholu pro pocit radosti. Tento poškozený receptor pak může být děděn a způsobit stejný problém u potomka. (Řehan, 1994)

Sociální vliv by také mohl hrát určitou roli. Když dítě vyrůstá v rodině, kde je alespoň jeden z rodičů alkoholik, který se chová podstatně jinak než rodiče bez závislosti. Komunikace může být hlučnější, obsahuje vulgarismy a může se zde schylovat i k verbální agresi mezi rodiči potažmo i vůči dětem. (Musil, 2001)

Odborníci se shodují, že agresivní chování se formuje při procesu socializace osobnosti. Děti, které vyrůstají v takovýchto rodinách, často postrádají pozornost rodičů a nalézají ji pak v partách, kde se alkohol konzumuje běžně. Aby bylo dítě přijato do této party, často začne alkohol pít s nimi. (Encyklopedia on Early Childhood Development, 2012)

4.4 TRESTNÉ ČINY SOUVISEJÍCÍ S ALKOHOLEM

Tyto trestné činy jsou vypsány přímo v trestním zákoníku a souvisí s užíváním alkoholu.

4.4.1 Trestný čin opilství podle odst. 1 § 360 zákona č. 40/2009 Sb.

Trestným činem, na který se odkazuje odstavec 1 § 360 zákona č. 40/2009 Sb., je jednání osoby, která po požití nebo aplikaci návykové látky přivede sebe sama do stavu nepřičetnosti a spáchá v této nepřičetnosti jiný trestný čin. (Česko, 2009)

„Kdo se požitím nebo aplikací návykové látky přivede, byť i z nedbalosti, do stavu nepřičetnosti, v němž se dopustí činu jinak trestného, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let; dopustí-li se však činu jinak trestného, na který zákon stanoví trest mírnější, bude potrestán tímto trestem mírnějším.“ (Česko, 2009)

4.4.2 Trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky

Tento čin se nachází v paragrafu 274 trestního zákoníku v odstavci 1., kde jeho definice zní:

„kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.“ (Česko, 2009)

Ve druhém odstavci jsou pak možné znaky, které jsou důvodem ke zvýšení trestu oproti prvnímu odstavci. (Česko, 2009)

4.4.3 Trestný čin ohrožování výchovy mládeže

Dalším trestným činem, který je s alkoholem blízce spjat by mohl být právě trestný čin ohrožení výchovy mládeže podle § 201 trestního zákoníku. (Česko, 2009)

„Ohrožování výchovy dítěte

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že

a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,

b) umožní mu vést zahálčivý nebo nemravný život,

c) umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo

d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“ (Česko, 2009)

Přestože zákon se netýká přímo alkoholu, může mít vliv na mravní vývoj dítěte. Pokud je rodič častým konzumentem alkoholu, výchova jeho dětí by nemusela být zrovna vzorná, důležitým faktorem pro správnou výchovu dětí je poskytnutí dobrého rozumového, mravního i citového vývoje. (Šámal. 2012)

V prvním odstavci písmena a je pak tento trestný čin definován tak, že osoba svádí dítě ke stejnému životu. (Nešpor, 1996)

Samozřejmě je důležité rozlišovat alkoholovou závislost a občasné pití. Pokud dítě vyrůstá u rodičů, kde je alkohol na denním pořádku, jistě to ovlivní jeho budoucí život. Pokud ovšem dítě vidí rodiče se sklenkou vína na oslavě není to nic, co by dítě, nebo jeho budoucnost nějakým závažným způsobem mohlo ohrozit. (Nešpor, 2011)

Písmeno b v odstavci říká, že tento trestný čin může být spáchán i tím, kdo dítěti dovoluje vést takový život. To znamená, že pachatel nevytváří pro dítě vhodné podmínky a brání mu v řádné výchově. Dítě je poté často nuceno převzít roli dospělého a plnit rodičovské povinnosti. (Nešpor, 2011)

Písmeno c, pak s alkoholem tolik nesouvisí.

Písmeno d, se pak zabývá právě zanedbáním výchovy dítěte a k tomu často dochází právě z toho důvodu, že rodič je častým konzumentem alkoholu, nebo jiných návykových látek. (Nešpor, 2011)

4.4.4 Trestný čin podávání alkoholických nápojů mládeži

Tento čin je nepřímě spojen s činem předchozím, jen s rozdílem, že zde se již vyloženě jedná o výchovu a ovlivnění dítěte právě přímo alkoholem. Je dobré připomenout, že alkohol je v České republice možno legálně zakoupit až od 18 roku života.

„Kdo ve větší míře nebo opakovaně prodá, podá nebo poskytne dítěti alkohol, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“ (Česko, 2009)

Tento paragraf je především o ochraně zdravého vývoje dětí, jak fyzického, tak psychického. Je zde těžko definovatelná větší míra, záleží na mnohých faktorech například: druh alkoholu, věk dítěte apod. Opakovaně je pak tedy více než jednou. (Šámal, 2012)

4.5 Nejčastější alkoholové trestné činy

Podle policejních statistik České republiky jsou pod vlivem alkoholu nejčastěji páchané tyto trestné činy:

Násilné trestné činy - jako jsou například vražda, útok, sexuální násilí a domácí násilí. Pod vlivem alkoholu se mohou lidé snadněji dostat do konfliktů a stát se agresivními.

Dopravní nehody - pod vlivem alkoholu řidiči ztrácejí schopnost řídit vozidlo a reagovat na různé situace na silnici. Může dojít ke způsobení vážných dopravních nehod.

Krádeže a loupeže - alkohol může snížit úsudek a zvýšit impulzivitu, což může vést k nezodpovědným rozhodnutím, jako je například krádež nebo loupež.

Porušování veřejného pořádku - pod vlivem alkoholu se lidé mohou stát hluční, agresivní a neohleduplní vůči ostatním lidem, což může vést k různým druhům porušování veřejného pořádku.

Trestné činy proti majetku - pod vlivem alkoholu se lidé mohou stát neopatrnými a mohou způsobit škodu na majetku, například poškozením vozidel nebo veřejného majetku. (Policie ČR, 2022)

5 PREVENCE ALKOHOLOVÉ ZÁVISLOSTI

Prevenčí u každé problematiky se rozumí předcházení samotnému problému dříve, než vznikne. Prevence lze rozdělit na primární, sekundární a terciální, ta v případě alkoholismu pak představuje samotné léčení. Primární a sekundární prevence jsou pak pro tuto práci výrazně důležitější než terciální. (Řehan, 2007)

Sociální prevence se pak zaměřuje na tyto oblasti:

- ekonomickou,
- sociální,
- výchovně vzdělávací,
- volnočasovou,
- psychologickou. (Firstová a Zámek, 2021)

5.1 Primární prevence

Primární prevence výchova ke zdravému životnímu stylu a k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. (Popov, 2019)

Cílem je apelovat na mládež nebo děti, kteří zatím nemají zkušenost s alkoholem, ale pravděpodobně se s ním brzy setkají. V rámci primární prevence existují programy, které se soustředí na odrazení prvotního kontaktu s návykovou látkou, tyto programy pak ukazují reálné problémy, které konzumaci alkoholu můžou doprovázet. (Matoušek, 2005)

Programy by měly být předváděny už na prvních stupních základních škol, ovšem informace by měly být předávány citlivě, jelikož zastrašování je nefunkční metoda prevence. Programy by pak měly být dlouhodobé a zároveň působit na více aspektů, tedy i na mimoškolní život každého dítěte. (Nešpor et al. 1996)

Velice důležitá je pak samozřejmě prevence i z rodinného prostředí. Jak bylo výše zmíněno vývoj dítěte je ovlivněn vzorem, který dítě má právě v rodičích. Aby se předešlo rizikovému chování dítěte, je doporučováno nemít přehnané nároky, zároveň by se dítě nemělo být zanedbáváno. (Nešpor, 2001)

5.2 Sekundární prevence

Sekundární prevence se liší od primární prevence tím, že se zaměřuje na osoby, které již užívají návykové látky, a snaží se zabránit vzniku úplné závislosti. Tato prevence by se dala přirovnat přímo k léčbě, cílem je dosáhnout úplné abstinence nebo alespoň kontrolovaného užívání látky. Pro tuto prevenci je významné rodinné zázemí a vytváření lepších životních podmínek, a to díky právnímu a sociálnímu poradenství. Organizace zaměřující se na toto poradenství jsou například krizová centra, anonymní alkoholici nebo linky telefonické pomoci. (Nešpor, 2011)

5.3 Mediální prevence

Celkově lze říci, že média mají potenciál ovlivňovat vnímání a chování osob vůči alkoholu, a to jak pozitivně, tak negativně. Proto je důležité, aby média byla zodpovědná a udržovala rovnováhu mezi informováním o rizicích alkoholu a zobrazováním pití jako normálního jevu. Média mají schopnost nejvíce ovlivňovat mladé lidi. (Bareš, 2014)

Podle zákona v reklamě nesmí být propagovaná přímá konzumace alkoholu. (Winter, 2007)

5.4 Prohibice

Prohibice znamená absolutní zákaz produkce i distribuce alkoholu. Prohibice může být vyhlášena z bezpečnostních důvodů nebo v zájmu snížení ekonomických škod a v boji proti alkoholismu. Poslední prohibice v ČR začala platit 14. září 2012, byla vyhlášena z důvodu otrav methanolem, uvolněna pak byla 27. září 2012. (Aktuálně.cz, 2020)

5.5 Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Hlavním cílem tohoto zákona je chránit veřejné zdraví před škodami, páchanými návykovými látkami, zejména pak u mladších generací. (Česko, 2017)

Obsah tvoří celkem 10 hlav:

- Hlava I - Obecná ustanovení
- Hlava II - Omezení dostupnosti tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret
- Hlava III - Omezení dostupnosti alkoholických nápojů

- Hlava IV - Další opatření k omezení užívání návykových látek
- Hlava V - Vyšetření přítomnosti alkoholu a jiných návykových látek
- Hlava VI – Orientační diagnostika, krátká intervence a odborná péče poskytovaná osobám s adiktologickou poruchou
- Hlava VII - Protidrogová politika
- Hlava VIII - Působnost správních orgánů
- Hlava IX - Správní delikty
- Hlava X - Společná, přechodná a zrušovací ustanovení (Česko, 2017)

5.6 Zákaz pití alkoholu na veřejnosti

V současné době existuje mnoho míst, kde je konzumace alkoholu zakázána, například na autobusových zastávkách, dětských hřištích nebo v obchodních centrech. Nicméně, problémem je, že porušení těchto zákazů se trestá pouze řídce a většina strážníků se spokojí s pouhým upozorněním. (Alkoholika.cz, 2023)

5.7 Psychologická prevence

Konzumace návykových látek je v psychologii považována za rizikové chování, z tohoto důvodu je psychologická prevence považována za velice účinnou hlavně u dětí. Psychologická prevence ovlivňuje vnímání člověka. Tato prevence působí v rodině, ve škole ale i v mimoškolních aktivitách. Ve školských zařízeních pak často bývá i tzv. metodik prevence nebo školní psycholog. (Nešpor, 2003)

Z psychologického hlediska alkoholové závislosti propadají převážně mladí lidé. Jsou častěji ohroženi alkoholovou závislostí z psychologického hlediska a existuje u nich vyšší riziko otravy kvůli mladému organismu a nižší tolerance látky. Závislost u mladistvých dále narušuje psychosociální vývoj, zejména v oblasti vzdělávání a sebezvoje. (Nešpor, 2003)

5.8 Alternativní tresty a stigma

Alternativní tresty jsou všechny druhy trestů, které nezahrnují okamžité věznění. Hlavním prvkem těchto trestů je to, že poskytují odlišnou formu trestu od odnětí svobody. To znamená, že tresty jako odnětí čestných titulů nebo vojenských hodností nejsou považovány za alternativní tresty, protože mohou být uloženy pouze jako doplněk k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. (Justice.cz, 2017)

Tresty za alkoholické trestné činy umožňují pachateli nadále fungovat v rodinném a pracovním životě, zatímco se snaží řešit svůj alkoholismus. (GOV Ministry of Justice, 2020)

Dílčí shrnutí teoretické části

Teoretická část byla rozdělena do několika kapitol. V první části se práce věnovala převážně pojmům, a to jak z oblasti alkoholové adiktologie, tak i práva. V další části je pak pozornost věnována samotnému alkoholu, jeho vlivu na člověka, historii, druhům a spotřebě.

Další kategorie se zabývala především vztahem alkoholu a kriminality. Tedy převážně alkoholovým trestným činům. V poslední kapitole teoretické části se pojednává o alkoholové prevenci.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI

Cílem této práce je především poukázat na vliv alkoholu na trestnou činnost v České republice. Dále zjistit, která trestná činnost byla páchána pod vlivem alkoholu nejčastěji. Jako cíl práce se pak dá označit i porovnání vlivu alkoholu na Českou republiku a Slovensko.

6.1 Zkoumaný vzorek pachatelů

Výzkumnou skupinu tvoří pachatelé trestné činnosti od 1.1.2011 do 31.12.2022 na území celé České republiky v druhé části na území Slovenska. Jednalo se o osoby, u kterých se po vykonání činu provedla dechová zkouška, která prokázala přítomnost alkoholu, to bylo později prošetřeno i z vzorku krve.

6.2 Formulace hypotéz

Lze předpokládat, že zkoumáním statistických přehledů a výčtem trestné činnosti pod vlivem alkoholu budou získané informace přínosem pro orientaci v alkoholové kriminalitě.

1. Hypotéza: Alkohol měl v letech 2011 až 2022 významný negativní vliv na stav, trendy a vývoj kriminality v České republice.

Vysvětlení: Alkoholické nápoje jsou v České republice tradičně oblíbeným způsobem relaxace a zábavy. Avšak zneužívání alkoholu může vést k problémům s fyzickým a duševním zdravím, narušení rodinných vztahů a sociálních vztahů a zhoršení hospodářského a kulturního prostředí. V tomto období se také objevila nová forma konzumace alkoholu, kterou je tzv. "předzáchytný" nebo "predatory" alkoholismus, který je spojen s násilím, agresí a dalšími kriminálními projevy. Tento problém se projevil zejména v nárůstu počtu trestných činů souvisejících s alkoholem, jako jsou např. řízení pod vlivem alkoholu, ublížení na zdraví či vraždy.

2. Hypotéza: Vliv alkoholu na násilnou kriminalitu je větší než na ostatní druhy kriminality.

Tato hypotéza se zakládá na předpokladu, že konzumace alkoholu může zvyšovat agresivitu a impulzivitu, což může vést k násilnému chování a trestné činnosti.

Pro ověření této hypotézy bude nutné shromáždit a analyzovat relevantní data o všech druzích kriminality, stejně jako o míře kriminality pod vlivem alkoholu. Dále bude nutné provést analýzu dat a srovnání míry kriminality pod vlivem alkoholu ve všech formách trestné činnosti. Pokud se hypotéza potvrdí, mohou být tato zjištění důležitá pro vývoj politik a strategií v oblasti prevence kriminality a snižování její míry.

3. Hypotéza: V období let 2011 až 2022 bude mít alkohol větší vliv na kriminalitu na Slovensku než v ČR, přestože celková míra kriminality je v ČR vyšší. Očekává se, že kriminalita spojená s nadměrným konzumem alkoholu bude na Slovensku vyšší než v ČR, i když v ČR dojde k více případům kriminality. Tuto hypotézu bude možné ověřit pomocí analýzy dat a statistik týkajících se kriminality a alkoholu na obou územích.

Provedený průzkum nelze považovat za zcela reprezentativní, protože v této bakalářské práci jsou využita data ze statistických tabulek Policie České a Slovenské republiky, kde je jako celkový počet kriminality uváděna pouze objasněná trestná činnost, znamená to, že se jedná pouze o činy, u kterých byl dopaden pachatel.

Přesto lze daná zjištění považovat za velice důležitá. Z grafů i tabulek je patrné, že alkohol má na kriminalitu poměrně velký vliv. Díky těmto informacím lze pak velice snadno určit které trestné činy mohou být ovlivněny právě alkoholem, a to by mohlo přispět k prevenci alkoholové kriminality.

6.3 Základní metody práce

Pro získání dat potřebných pro splnění cílů byly použity explorativní metody, které pomáhají se získáváním potřebných informací. Konkrétně se jednalo o statistickou analýzu a srovnání údajů.

Analýzou Statistických přehledů kriminality České republiky i na Slovenska byly získány tyto údaje:

- Množství objasněných trestných činů, které se staly na území daného státu od roku 2011 do roku 2022, dále bylo zjištěno kolik z těchto činů bylo spáchaných pod vlivem alkoholu.
- Kategorie trestné činnosti podle skutkového stavu spáchaného trestného činu, jako jsou například násilné trestné činy, trestné činy mravnostní, majetkové trestné činy, hospodářské trestné činy a další.

Porovnáním těchto údajů se pak snadno dala zjistit celková četnost trestných činů dle druhu, dále také množství jednotlivých druhů trestných činů, které byly spáchány pod vlivem alkoholu.

7 ALKOHOLOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE

V této části se práce zabývá porovnáváním alkoholové kriminality v České republice od roku 2011 až do roku 2022.

V následujících kapitolách je pak kriminalita rozdělena podle druhů na:

- násilnou,
- mravnostní,
- majetkovou,
- hospodářskou,
- zbývající a ostatní,
- vojenské a protiústavní činy. (tyto činy nebyly pod vlivem alkoholu nikdy zaznamenány, proto v práci dále nejsou uváděny)

Tabulka 2 – Vývoj kriminality v ČR 1/2. (Policie ČR, 2022)

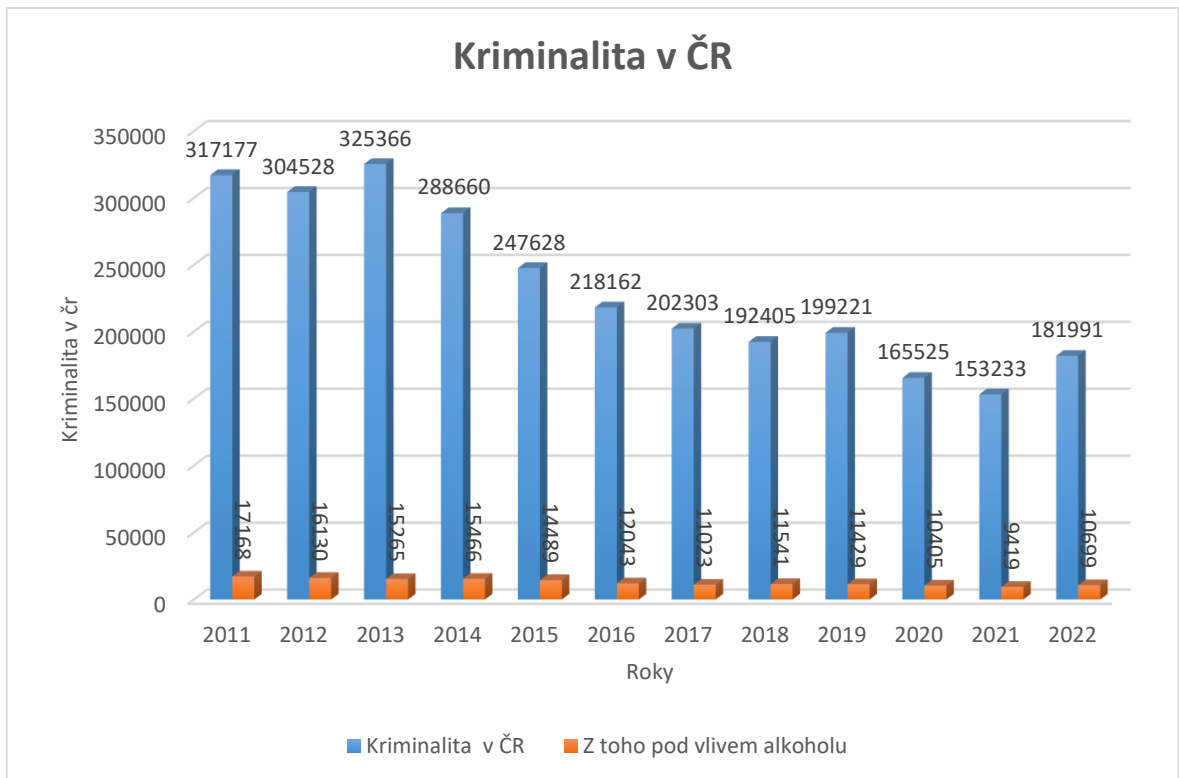
Roky	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celková kriminalita v ČR	317177	304528	325366	288660	247628	218162
Z toho pod vlivem alkoholu	17168	16130	15265	15466	14489	12043
Podíl v %	5,41%	5,30%	4,69%	5,36%	5,85%	5,52%

Tabulka 3 – Vývoj kriminality v ČR 2/2. (Policie ČR, 2022)

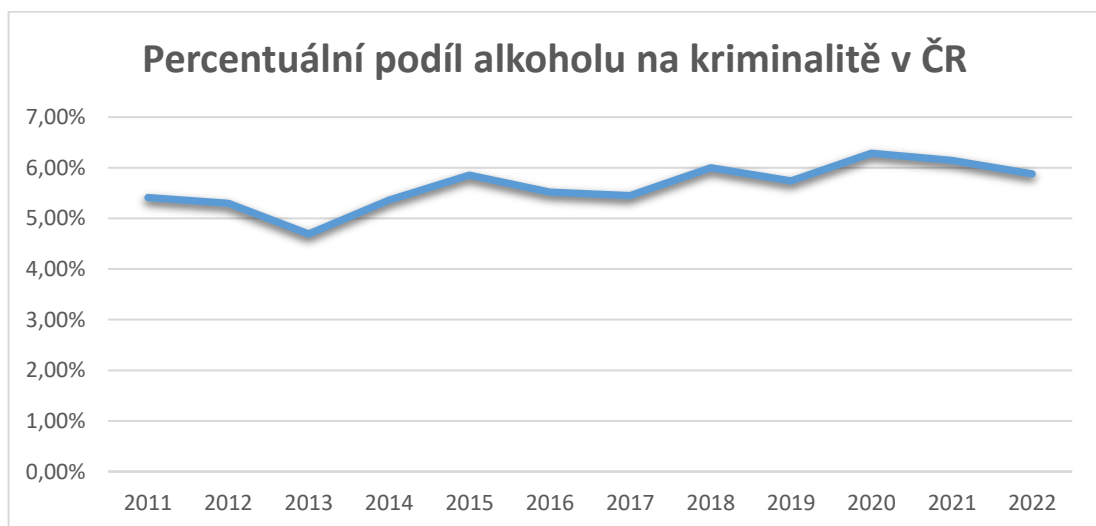
Roky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kriminalita v ČR	202303	192405	199221	165525	153233	181991
Z toho pod vlivem alkoholu	11023	11541	11429	10405	9419	10699
Podíl v %	5,45%	6,00%	5,74%	6,29%	6,15%	5,88%

Od roku 2011 je viditelné, že se celková kriminalita snižuje, v roce 2021 je vypočtena nejnižší hodnota trestné činnosti, je to téměř polovina roku 2011.

Nejvyšší zaznamenaná alkoholová kriminalita je v roce 2011, ovšem procentuální podíl této kriminality je nejvyšší v roce 2020, z tabulky je patrné, že alkoholová kriminalita zastupuje téměř vždy více než pět procent z celkové kriminality.

Graf 3 – Kriminalita v ČR. (Vlastní)

Graf 4 – Percentuální podíl alkoholu na kriminalitě v ČR. (Vlastní)

Z grafu číslo 4 je patrné, že procentuální podíl na kriminalitu v ČR se mírně zvyšuje

Jak bylo již výše uvedeno nejvyšší procentuální podíl byl v roce 2020, nejnižší byl v roce 2013.

7.1 Násilná trestná činnost

Násilná trestná činnost zahrnuje všechny úmyslné skutky namířené proti osobě, nikoliv věci, přičemž objektivní složka této kategorie trestných činů může být definována jako použití násilí, hrozba násilí nebo způsobení jiné závažné újmy. (Marešová et al., 2015)

Tyto činy jsou vyjmenované v trestním zákoníku. Například se jedná o trestné činy:

- trestné činy proti životu a zdraví – např. pokus vraždy, ublížení a těžké ublížení na zdraví, mučení a jiné nelidské zacházení,
- trestné činy proti svobodě – např. obchodování s lidmi, zbavení osobní svobody, loupež, vydírání,
- některé trestné činy proti rodině a dětem – např. týrání svěřené osoby a týrání osoby žijící ve společném obydlí,
- trestné činy narušující soužití lidí – např. nebezpečné vyhrožování a nebezpečné pronásledování. (Policie ČR, 2023)

Tabulka 4 – Násilná trestná činnosti v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	19409	2471	12,73%
2012	18358	2205	12,01%
2013	18689	2226	11,91%
2014	16949	2165	12,77%
2015	15669	2194	14,00%
2016	14233	1625	11,42%
2017	13672	1567	11,46%
2018	13553	1515	11,18%
2019	13606	1342	9,86%
2020	12247	994	8,12%
2021	11958	800	6,69%
2022	13180	1021	7,75%

U násilné kriminality je od roku 2011 až do roku 2021 zaznamenán pokles, a to téměř o 7500 činů. Ovšem v minulém roce byl evidován nárůst násilné trestné činnosti.

Graf 5 – Násilná trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Graf ukazuje, že alkohol má na násilnou trestnou činnost poměrně velký vliv, v roce 2015 to je celých 14 % násilné kriminality. Postupné klesání násilné kriminality se pak viditelně promítlo i do násilné kriminality pod vlivem alkoholu.

Vraždy

Vražda je zvláště závažným zločinem, protože se jedná o trvalé odebrání lidského života.

Tabulka 5 – Vraždy pod vlivem alkoholu. (Policie ČR,2022)

Období	Vraždy celkem	Vraždy pod vlivem alkoholu	V %
2011	557	89	15,98%
2012	542	69	12,73%
2013	508	67	13,19%
2014	471	63	13,38%
2015	425	54	12,71%
2016	388	50	12,89%
2017	264	38	14,39%
2018	196	28	14,29%
2019	149	22	14,77%
2020	152	18	11,84%
2021	105	24	22,86%
2022	150	35	23,33%

Lze pozorovat, že k mnohým vraždám v České republice došlo právě pod vlivem alkoholu.

7.2 Mravnostní trestná činnost

Jde o delikty, které jsou uvedeny v třetí části zvláštní části trestního zákoníku (§ 185-193b) a týkají se sexuálního napadení a obtěžování oběti.

Do této skupiny patří zejména trestné činy:

- ohrožující svobodu rozhodování v oblasti pohlavního života - znásilnění a sexuální nátlak,
- ohrožující zdravý mravní a tělesný vývoj dětí – např. pohlavní zneužití, svádění dítěte k pohlavnímu styku a zneužití dítěte k výrobě pornografie,
- ohrožující některé mravní zásady – např. výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, kuplířství.

Lze sem přiřadit také trestný čin obchodování s lidmi za účelem jejich sexuálního zneužívání nebo výroby pornografie. (Policie ČR, 2023)

Tabulka 6 – Mravnostní trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	2086	120	5,75%
2012	1981	112	5,65%
2013	2109	114	5,41%
2014	2205	102	4,63%
2015	2256	95	4,21%
2016	2241	84	3,75%
2017	2363	95	4,02%
2018	2655	94	3,54%
2019	2733	62	2,27%
2020	2605	50	1,92%
2021	3049	56	1,84%
2022	3290	51	1,55%

Z tabulky je viditelné postupné snižování mravnostní kriminality pod vlivem alkoholu, v roce 2011 bylo pod vlivem alkoholu spáchaných 120 mravnostních trestných činů, v roce 2022 bylo spácháno pouze 51 mravnostních trestných činů pod vlivem alkoholu. Z hlediska celkového počtu však mravnostní trestná činnost narůstá.

Graf 6 – Mravnostní trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Graf 6 znázorňuje procentuální nepravidelné klesání mravnostní trestné činnosti pod vlivem alkoholu, od roku 2011 evidujeme pokles o více než 4 %

7.3 Majetková trestná činnost

V páté hlavě zvláštní části trestního zákoníku (§ 205 - § 232) jsou uvedeny trestné činy proti majetku, které se zaměřují na útoky na vlastnictví (např. krádež, zpronevěra) a majetek jako celek (např. podvod). Mezi tyto trestné činy patří i ty, které ohrožují nehmotné statky, jako jsou osobní údaje, autorská práva a neoprávněný přístup k počítačovým systémům a nosičům informací. Navíc jsou naše majetkové zájmy ohroženy i jinými trestnými činy, které jsou popsány v jiných částech trestního zákoníku, jako například loupež (patřící mezi trestné činy proti svobodě), výtržnictví (trestné činy proti pořádku) a hospodářské trestné činy. (Policie ČR, 2023)

Tabulka 7 – Majetková trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	Tč pod vlivem alkoholu v %
2011	203675	1393	0,68%
2012	194970	1399	0,72%
2013	209351	1218	0,58%
2014	173611	1290	0,74%
2015	139092	1034	0,74%
2016	118082	766	0,65%
2017	108497	761	0,70%
2018	98670	760	0,77%
2019	102136	596	0,58%
2020	82116	385	0,47%
2021	77562	288	0,37%
2022	100183	379	0,38%

Majetková trestná činnost je jedna z nejrozšířenějších, od roku 2011 je zřetelné snižování jak majetkové trestné činnosti celkové, tak i té pod vlivem alkoholu.

Graf 7 – Majetková trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Graf poukazuje na nejvyšší procento majetkové trestné činnosti v roce 2018, naopak nejnižší procento bylo v roce 2021 a 2022.

7.4 Hospodářská trestná činnost

Hospodářská kriminalita je trestná činnost spojená s ekonomickými aktivitami, jako jsou podvody, korupce, praní špinavých peněz, daňové úniky, neoprávněné nakládání s majetkem a další. Tyto činy jsou často spáchány s cílem získat finanční prospěch nebo získat konkurenční výhodu na trhu. Hospodářská kriminalita může být velmi škodlivá pro hospodářství a společnost jako celek, protože může způsobit významné ekonomické škody.

V dnešní době narůstá důležitost boje proti počítačové kriminalitě, a to z důvodu rozvíjející se vědy a techniky. Tato kriminalita má charakter organizovaného zločinu s mezinárodním dosahem a vysokou latencí. (Policie ČR, 2023)

Tabulka 8 – Hospodářská trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	Tč pod vlivem alkoholu v %
2011	28216	56	0,20%
2012	27633	78	0,28%
2013	30376	85	0,28%
2014	30731	83	0,27%
2015	30616	63	0,21%
2016	28306	69	0,24%
2017	26294	61	0,23%
2018	24837	51	0,21%
2019	24589	36	0,15%
2020	18528	25	0,13%
2021	12510	10	0,08%
2022	13637	24	0,18%

Celkový pokles hospodářské trestné činnosti je poměrně velký, hospodářská trestná činnost je však pro tento výzkum téměř nepodstatná, jelikož bývá pod vlivem alkoholu páchaná pouze minimálně.

Graf 8 – Hospodářská trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Graf vycházející z předchozí tabulky poukazuje na nejnižší procento této kriminality v roce 2021, v roce 2012 je pak hospodářská trestná činnost na vyšších procentech. Minulý rok (2022) však vyjadřuje vyšší nárůst, je ale logické že tyto činy a alkohol jsou spjaty opravdu jen výjimečně.

7.5 Zbývající a ostatní trestná činnost

Termíny "zbývající kriminalita" a "ostatní kriminalita" nejsou obvykle používány v odborné kriminologické literatuře a právním systému jako takové. Nicméně, v těchto statistikách trestné činnosti jsou použity jako kategorie pro kriminalitu, která nespadá do hlavních kategorií jako jsou třeba vražda, loupež, krádež apod.

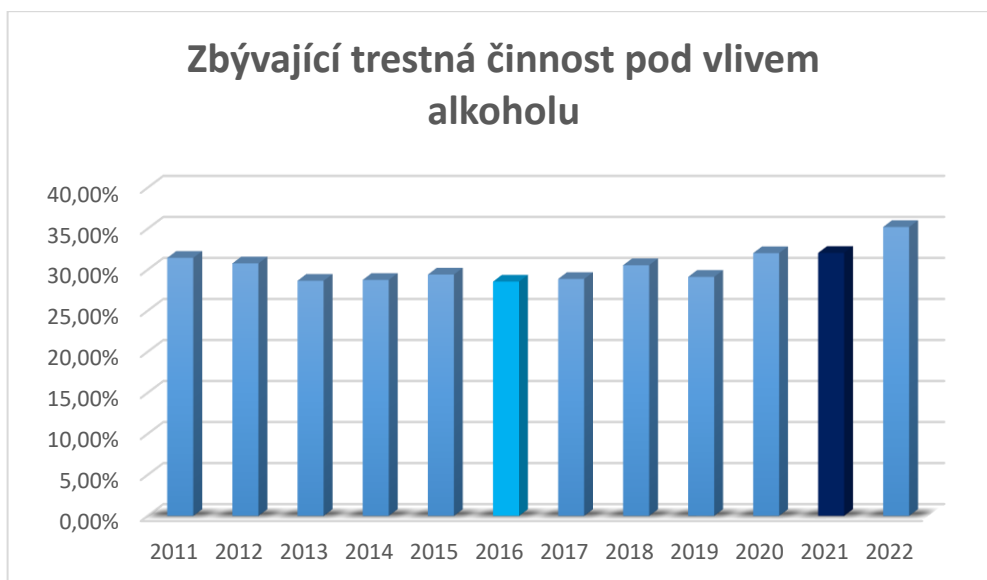
7.5.1 Zbývající kriminalita

"Zbývající kriminalita" může být kategorie, do které jsou řazeny trestné činy, které nelze zařadit ani do hlavních kategorií ani do kategorie "ostatní kriminality". Může se jednat o například ojedinělé nebo netypické trestné činy, které nebyly zahrnuty do existujících kategorií, nebo o trestné činy spáchané v rámci nových forem kriminality, které neexistovaly dříve.

Tabulka 9 – Zbývající trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	Tč pod vlivem alkoholu v %
2011	35 984	11 315	31,44%
2012	34 434	10 596	30,77%
2013	34 522	9 893	28,66%
2014	35 431	10 189	28,76%
2015	32 646	9 602	29,41%
2016	29 233	8 348	28,56%
2017	25 829	7 457	28,87%
2018	25 974	7 935	30,55%
2019	28 682	8 355	29,13%
2020	24 946	7 988	32,02%
2021	23 312	7 471	32,05%
2022	23 736	8 356	35,20%

Tabulka zbývající trestné činnosti ukazuje vysoký podíl spáchaný právě pod vlivem alkoholu, je těžké určit o jaké činy se zde jedná, protože zbývající kriminalita jich obsahuje nespočet, nemění to ovšem nic na jejich špatném dopadu na celý stát.

Graf 9 – Zbývající trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Nejnižší procento zbývající trestné činnosti je v roce 2016, nejvyšší pak v roce 2021.

Z grafu je velmi dobře viditelné, že zbývající trestná činnost se drží již dlouhou dobu na stejné úrovni, změny jsou jen minimální, rok 2016 ukazuje na nejnižší procento pod vlivem alkoholu, naopak rok 2021 je zaznamenáno nejvyšší procento.

7.5.2 Ostatní kriminalita

"Ostatní kriminalita" se pak obvykle odnáší na kategorie kriminality, které nespádají do hlavních kategorií a zahrnují různé menší trestné činy jako například poškození cizí věci, výtržnictví, porušení domovní svobody apod. Tyto trestné činy mohou být považovány za méně závažné, ale stále jsou považovány za protiprávní a jsou trestány v souladu s platnými zákony.

Tabulka 10 – Ostatní trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	Tč pod vlivem alkoholu v %
2011	27 787	1 812	6,52%
2012	27 140	1 737	6,40%
2013	30 316	1 729	5,70%
2014	29 729	1 637	5,51%
2015	27 340	1 501	5,49%
2016	26 058	1 150	4,41%
2017	25 635	1 082	4,22%
2018	26 703	1 186	4,44%
2019	27 354	1 040	3,80%
2020	25 013	963	3,85%
2021	24 780	794	3,20%
2022	27 874	868	3,11%

Ostatní trestná činnost pod vlivem alkoholu nezaznamenává tak vysoká čísla, jako ta zbývající. Za posledních pár let ostatní trestná činnost pod vlivem alkoholu klesá, celkové množství této kriminality se však skoro nemění.

Graf 10 – Ostatní trestná činnost v ČR. (Vlastní)

Nejnižší procenta ostatní trestné činnosti pod vlivem alkoholu jsou vyznačena v roce 2021, naopak nejvyšší hodnota je zobrazená v roce 2011.

7.6 Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu

V předchozích kapitolách se práce zaměřuje na kriminalitu podle jednotlivých druhů, tyto tabulky slouží spíše k porovnání druhů kriminalit mezi sebou, je tedy dobře vidět, která kriminalita byla pod vlivem alkoholu páchaná nejčastěji.

Tabulka 11 – Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu 1/2. (Policie ČR, 2022)

Roky	Kriminalita pod vlivem alkoholu	Násilná	Ná. v %	Mravnostní	Mr. v %	Majetková	Ma. v %
2011	17168	2471	14,39%	120	0,70%	1393	8,11%
2012	16130	2205	13,67%	112	0,69%	1399	8,67%
2013	15265	2226	14,58%	114	0,75%	1218	7,98%
2014	15466	2165	14,00%	102	0,66%	1290	8,34%
2015	14489	2194	15,14%	95	0,66%	1034	7,14%
2016	12043	1625	13,49%	84	0,70%	766	6,36%
2017	11023	1567	14,22%	95	0,86%	761	6,90%
2018	11541	1515	13,13%	94	0,81%	760	6,59%
2019	11429	1342	11,74%	62	0,54%	596	5,21%
2020	10405	994	9,55%	50	0,48%	385	3,70%
2021	9419	800	8,49%	56	0,59%	288	3,06%
2022	10699	1021	9,54%	51	0,48%	379	3,54%

Od roku 2011 až do roku 2018 se násilná kriminalita pod vlivem alkoholu pohybovala kolem 14 %, postupně se snižuje.

Mravnostní kriminalita je pod vlivem alkoholu páchaná minimálně.

U majetkové kriminality je zaznamenáno klesání

Tabulka 12 – Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu 2/2. (Policie ČR, 2022)

Roky	Kriminalita pod vlivem alkoholu	Hospodářská	Ho. v %	Zbývající	Zb. v %	Ostatní	Os. v %
2011	17168	56	0,33%	11 315	65,91%	1 812	10,55%
2012	16130	78	0,48%	10 596	65,69%	1 737	10,77%
2013	15265	85	0,56%	9 893	64,81%	1 729	11,33%
2014	15466	83	0,54%	10 189	65,88%	1 637	10,58%
2015	14489	63	0,43%	9 602	66,27%	1 501	10,36%
2016	12043	69	0,57%	8 348	69,32%	1 150	9,55%
2017	11023	61	0,55%	7 457	67,65%	1 082	9,82%
2018	11541	51	0,44%	7 935	68,75%	1 186	10,28%
2019	11429	36	0,31%	8 355	73,10%	1 040	9,10%
2020	10405	25	0,24%	7 988	76,77%	963	9,26%
2021	9419	10	0,11%	7 471	79,32%	794	8,43%
2022	10699	24	0,22%	8356	78,10%	2319	21,67%

Na hospodářskou trestnou činnost alkohol takový vliv nemá, naopak u zbývajících trestných činností jsou procenta nejvyšší. Ostatní trestná činnost se drží kolem 8 až 10 procent, ovšem v roce 2022 stoupla až na 21 %.

Pod vlivem alkoholu je tedy nejčastěji páchaná zbývajících kriminalita, na druhé příčce je pak násilná (v roce 2022 ostatní), další nejčastěji páchanou kriminalitou pod vlivem alkoholu je ostatní, pak majetková, mravnostní a na posledním místě hospodářská.

8 KRIMINALITA NA SLOVENSKU

Podle zákona č. 300/2005 Z. z trestný zákon.

Tato kapitola je pojatá stejně jako Česká republika, slouží hlavně pro srovnání kriminality v procentuální části. V každém státu je odlišný počet obyvatel na Slovensku je přibližně o polovinu méně obyvatel než v České republice, proto jsou tyto čísla pouze orientační a jde nejvíce o procenta.

Tabulka 13 – Vývoj kriminality na Slovensku 1/2. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

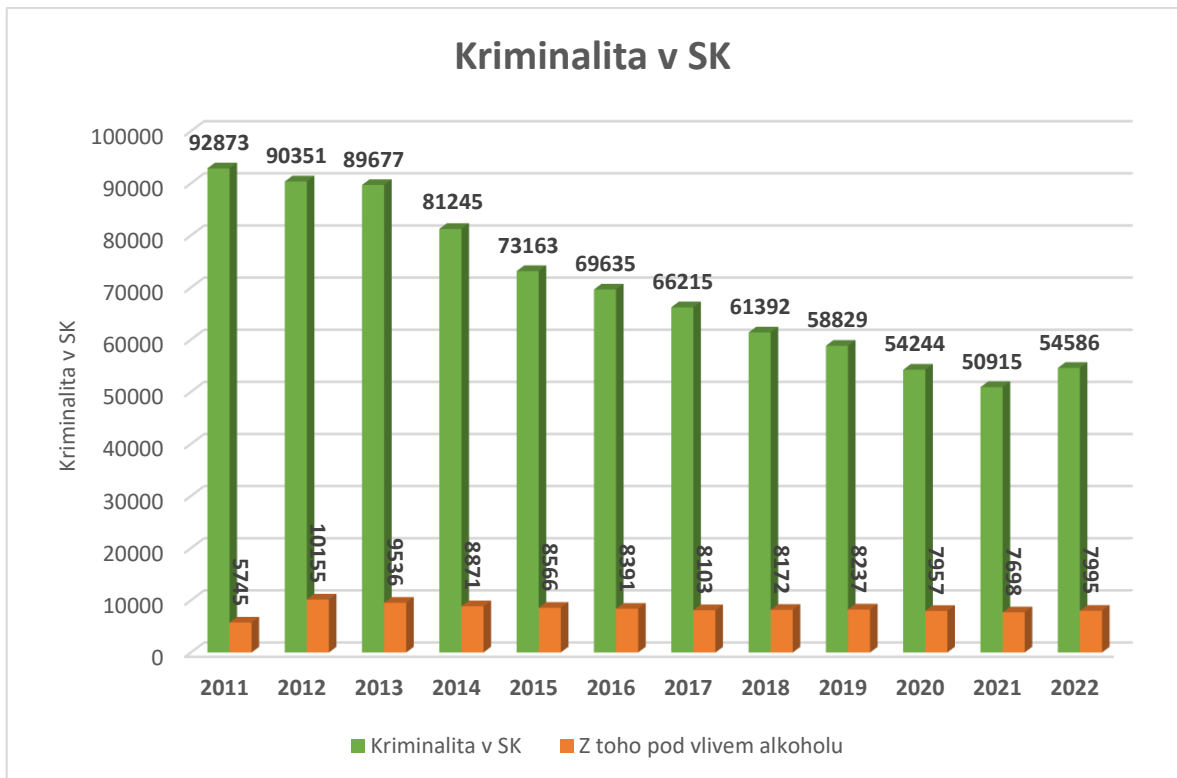
Roky	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kriminalita v SK	92873	90351	89677	81245	73163	69635
Z toho pod vlivem alkoholu	5745	10155	9536	8871	8566	8391
Podíl v %	6,19%	11,24%	10,63%	10,92%	11,71%	12,05%

Tabulka 14 – Vývoj kriminality na Slovensku 2/2. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

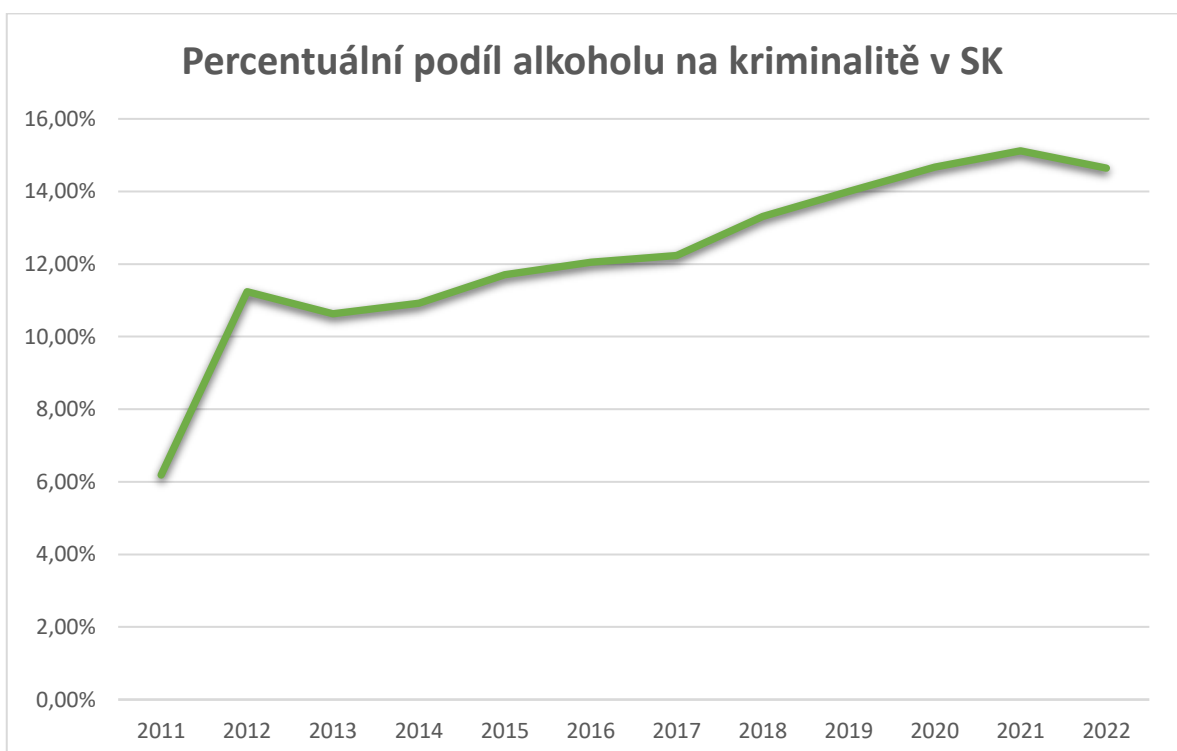
Roky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kriminalita v SK	66215	61392	58829	54244	50915	54586
Z toho pod vlivem alkoholu	8103	8172	8237	7957	7698	7995
Podíl v %	12,24%	13,31%	14,00%	14,67%	15,12%	14,65%

V roce 2011 byla kriminalita pod vlivem alkoholu okolo 6 % tedy zhruba na stejné úrovni jako v České republice, od roku 2012 je pak ovšem rapidní navyšování, které je v roce 2016 téměř o polovinu vyšší jak u nás.

Alkohol má tedy na kriminalitu větší vliv na Slovensku než v České republice.

Graf 11 – Kriminalita v SK. (Vlastní)

Graf 12 – Procentuální podíl alkoholu na kriminalitě v SK. (Vlastní)

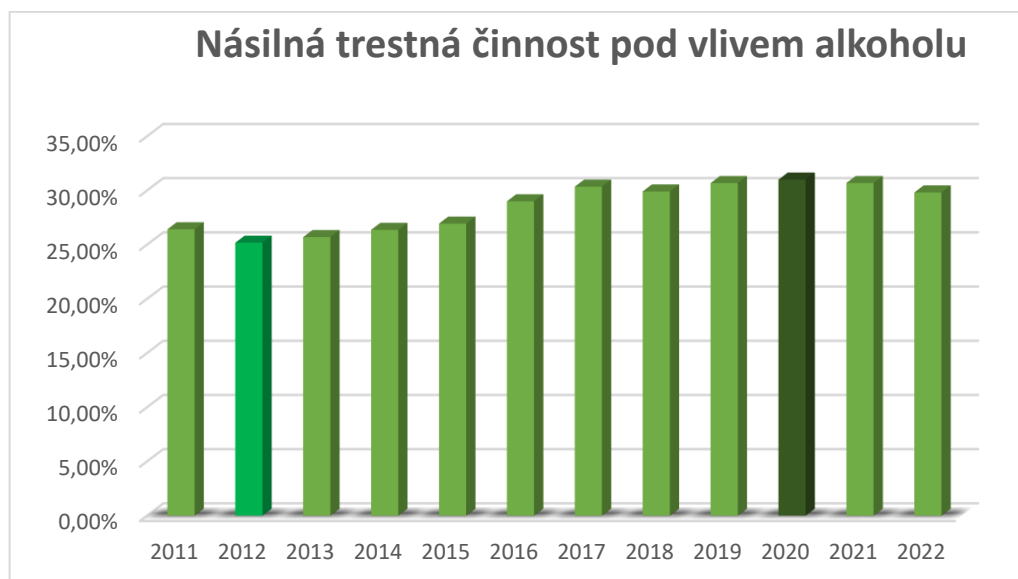
Od roku 2012 se podíl alkoholové kriminality zvyšuje, v roce 2021 je na nejvyšší úrovni. Česká republika na tom byla podobně.

8.1 Násilná kriminalita

Tabulka 15 – Násilná kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	7002	1850	26,42%
2012	6607	1664	25,19%
2013	6003	1543	25,70%
2014	5637	1486	26,36%
2015	5686	1532	26,94%
2016	6382	1851	29,00%
2017	6132	1861	30,35%
2018	5781	1729	29,91%
2019	5540	1700	30,69%
2020	5280	1637	31,00%
2021	4575	1404	30,69%
2022	4420	1318	29,82%

Na Slovensku je násilná kriminalita pod vlivem alkoholu opět častěji páchaná než u nás, dalším zajímavým faktem je, že násilná kriminalita pod vlivem alkoholu na Slovensku nepravidelně stoupá, kdežto v ČR byl zaznamenán pokles.

Graf 13 – Násilná kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

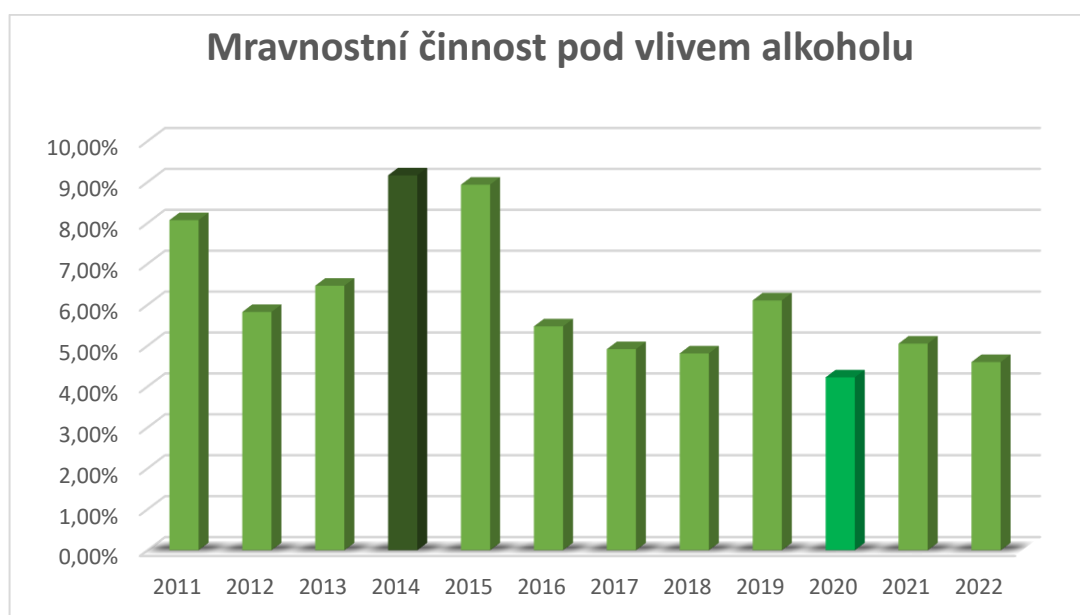
V roce 2012 je označená nejnižší zjištěná násilná kriminalita pod vlivem alkoholu, naopak v roce 2020 je nejvyšší. Od roku 2016 je procento násilné trestné činnosti skoro neměnné.

8.2 Mravnostní trestná činnost

Tabulka 16 – Mravnostní kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	1041	84	8,07%
2012	841	49	5,83%
2013	804	52	6,47%
2014	851	78	9,17%
2015	828	74	8,94%
2016	950	52	5,47%
2017	1078	53	4,92%
2018	1122	54	4,81%
2019	1097	67	6,11%
2020	1112	47	4,23%
2021	970	49	5,05%
2022	1152	53	4,60%

Mravnostní kriminalita u nás a na Slovensku se tolik neliší, u nás je jen o pár procent nižší, ovšem roce 2022 v ČR bylo spácháno 51 mravnostních trestných činů pod vlivem alkoholu na Slovensku pouze o dva více, rapidně se ovšem liší celkový počet mravnostních trestných činů u nás to bylo 3290, na Slovensku pouhých 1152, což opět potvrzuje fakt, že alkohol se na trestných činech na Slovensku podílí o dost více než u nás.

Graf 14 – Mravnostní kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

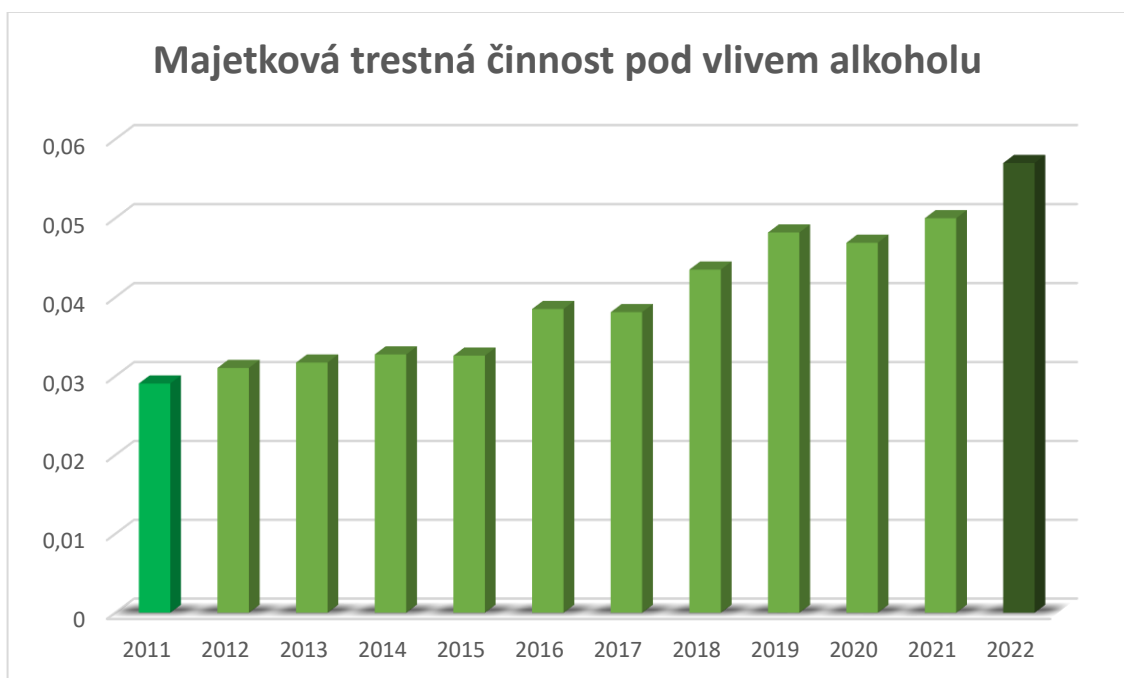
Mravnostní kriminalita byla pod vlivem alkoholu nejvyšší v roce 2014.

8.3 Majetková trestná činnost

Tabulka 17 – Majetková kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	43176	1256	2,91%
2012	39944	1241	3,11%
2013	38750	1230	3,17%
2014	34301	1124	3,28%
2015	29094	949	3,26%
2016	27440	1057	3,85%
2017	25154	959	3,81%
2018	21787	948	4,35%
2019	19583	944	4,82%
2020	18715	878	4,69%
2021	16535	827	5,00%
2022	18524	1056	5,70%

Majetková trestná činnost pod vlivem alkoholu je v obou státech velmi podobná, čísla se opět liší hlavně v celkovém počtu kriminality.

Graf 15 – Majetková kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

Na Slovensku na rozdíl od nás majetková kriminalita pod vlivem alkoholu stoupá, v tomto případě pravidelně.

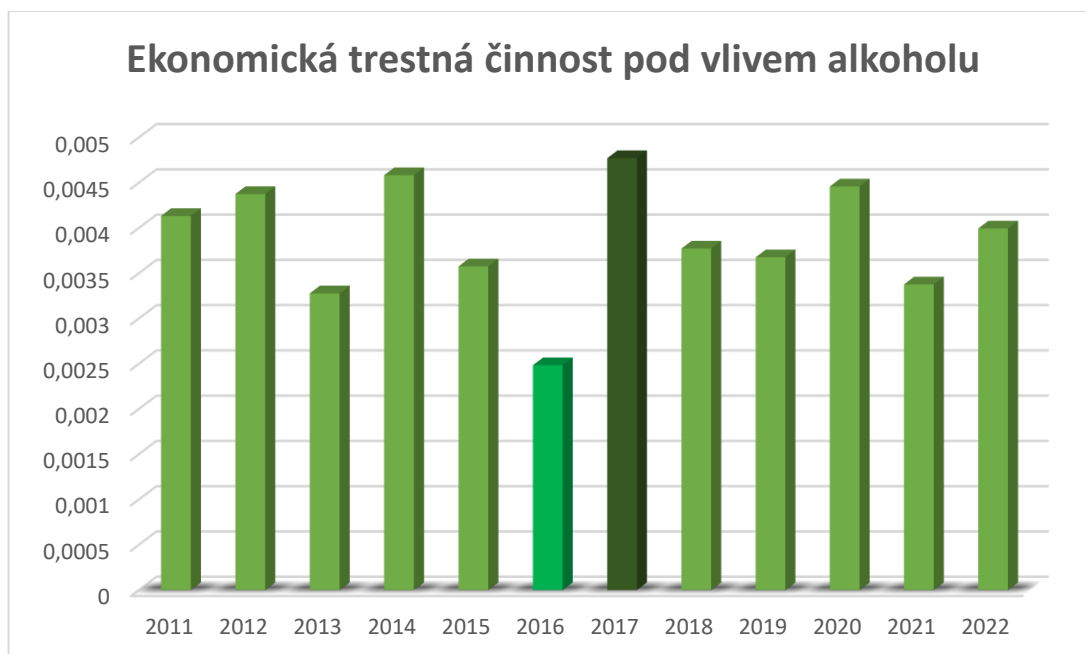
8.4 Ekonomická trestná činnost

U nás je tato trestná činnost vedena pod názvem hospodářská.

Tabulka 18 – Ekonomická kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	18145	75	0,41%
2012	16681	73	0,44%
2013	19218	63	0,33%
2014	17450	80	0,46%
2015	15661	56	0,36%
2016	14895	37	0,25%
2017	14460	69	0,48%
2018	13515	51	0,38%
2019	13326	49	0,37%
2020	11212	50	0,45%
2021	11844	40	0,34%
2022	12767	51	0,40%

Ekonomická kriminalita je v pod vlivem alkoholu páchaná v obou státech velice málo.

Graf 16 – Ekonomická kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

Jak již bylo zmíněno více, tento druh kriminality je pro tuto práci méně významný.

8.5 Zbývající a ostatní trestná činnost

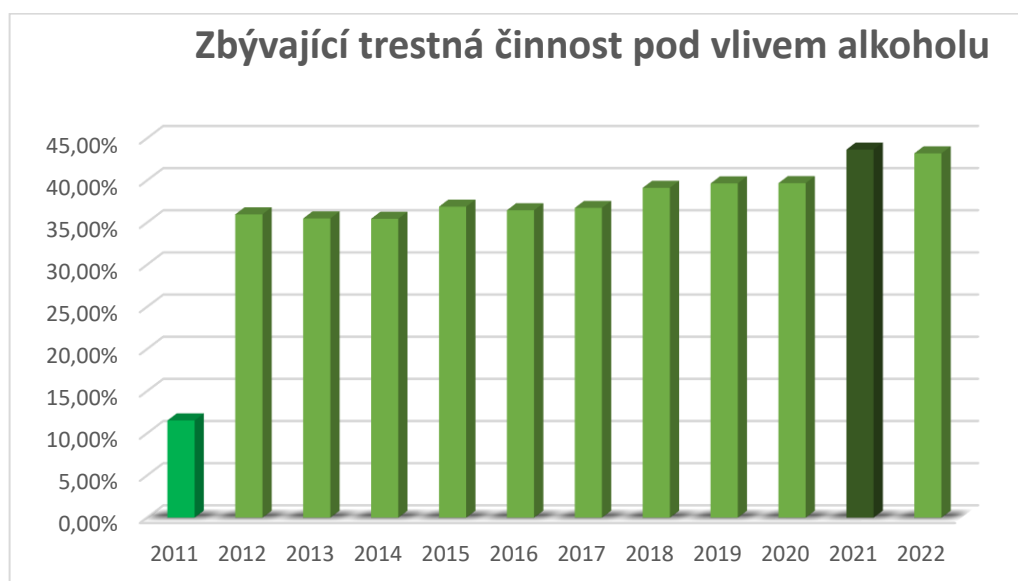
Zbývající kriminalita zahrnuje obdobně jako ostatní kriminalita širokou škálu trestných činů, které se svou skutkovou podstatou značně liší jeden od druhého, tzn., že se nejedná o druhy kriminality jako takové, proto jsou společně v jedné kapitole.

8.5.1 Zbývající trestná činnost na Slovensku

Tabulka 19 – Zbývající kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	13 525	1 559	11,53%
2012	17 682	6 362	35,98%
2013	16 734	5 940	35,50%
2014	15 271	5 414	35,45%
2015	14 249	5 256	36,89%
2016	12 856	4 688	36,47%
2017	12 194	4 480	36,74%
2018	12 088	4 729	39,12%
2019	11 990	4 754	39,65%
2020	11 666	4 629	39,68%
2021	10 866	4 744	43,66%
2022	11 263	4 867	43,21%

Stejně jako u nás je zbývající trestná činnost pod vlivem alkoholu zastoupena nejvíce, v roce 2011 byla na Slovensku pod vlivem alkoholu zbývající trestná činnost opravdu malá, oproti dalším rokům.

Graf 17 – Zbývající kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

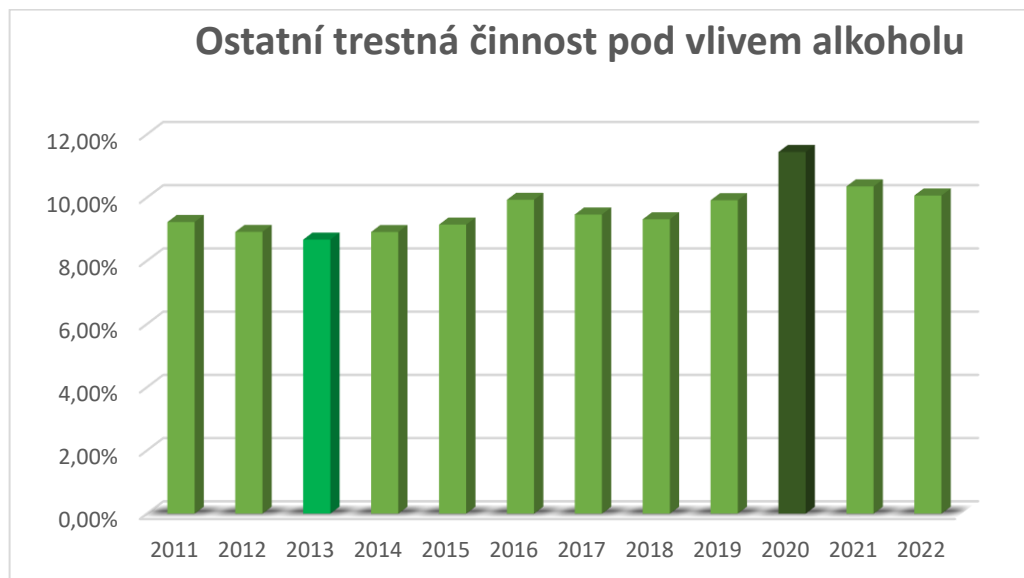
Od roku 2012 je díky grafu vidět obrovský nárůst.

8.5.2 Ostatní kriminalita

Tabulka 20 – Ostatní kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR, 2023)

Rok	Celkem	Pod vlivem alkoholu	TČ pod vlivem alkoholu v %
2011	9 984	921	9,22%
2012	8 596	766	8,91%
2013	8 168	708	8,67%
2014	7 735	689	8,91%
2015	7 645	699	9,14%
2016	7 112	706	9,93%
2017	7 197	681	9,46%
2018	7 099	661	9,31%
2019	7 293	723	9,91%
2020	6 259	716	11,44%
2021	6 125	634	10,35%
2022	6 460	650	10,06%

Ostatní kriminalita pod vlivem alkoholu se v České republice pohybovala okolo 6 %, docházelo však k postupnému snižování a v roce 2022 to byla pouze 3,11 %. Na Slovensku jsou procenta vyšší, a naopak nepravidelně stoupají.

Graf 18 – Ostatní kriminalita na Slovensku. (Vlastní)

Ostatní trestná činnost pod vlivem alkoholu dosáhla nejvyššího bodu v roce 2020, kdy tato hodnota byla téměř 11,5 %

8.6 Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu

Stejně jako u České republiky je důležité srovnání jednotlivých činů pod vlivem alkoholu mezi sebou. Na Slovensku je jasně vidět že kriminalita pod vlivem alkoholu je velmi rozdílná.

Tabulka 21– Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu na Slovensku 1/2 (Ministerstvo vnútra SR, 2023)

Roky	Celková kriminalita pod vlivem alkoholu	Násilná	Ná. v %	Mravnostní	Mr. v %	Majetková	Ma. v %
2011	5745	1850	32,20%	84	1,46%	1256	21,86%
2012	10155	1664	16,39%	49	0,48%	1241	12,22%
2013	9536	1543	16,18%	52	0,55%	1230	12,90%
2014	8871	1486	16,75%	78	0,88%	1124	12,67%
2015	8566	1532	17,88%	74	0,86%	949	11,08%
2016	8391	1851	22,06%	52	0,62%	1057	12,60%
2017	8103	1861	22,97%	53	0,65%	959	11,84%
2018	8172	1729	21,16%	54	0,66%	948	11,60%
2019	8237	1700	20,64%	67	0,81%	944	11,46%
2020	7957	1637	20,57%	47	0,59%	878	11,03%
2021	7698	1404	18,24%	49	0,64%	827	10,74%
2022	7995	1318	16,49%	53	0,66%	1056	13,21%

Násilná trestná činnost byla pod vlivem alkoholu zaznamenána v roce 2011 jako ta nejčastější, což je zrovna u této kriminality dost významné. Hned v roce 2012 však dochází ke změně a procenta této činnosti klesají na druhé místo.

Mravnostní kriminalita stejně u nás i na Slovensku je pod vlivem alkoholu páchána minimálně.

Alkohol má však znatelný podíl na kriminalitě majetkové v roce 2011 to bylo až 21,86 %, od roku 2012 se pak tato kriminalita pod vlivem alkoholu drží kolem 12 %.

Tabulka 22– Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu na Slovensku 2/2 (Ministerstvo vnútra SR, 2023)

Roky	Celková kriminalita pod vlivem alkoholu	Ekonomická	Ek. v %	Zbývajících	Zb. v %	Ostatní	Os. v %
2011	5745	75	1,31%	1 559	27,14%	921	16,03%
2012	10155	73	0,72%	6 362	62,65%	766	7,54%
2013	9536	63	0,66%	5 940	62,29%	708	7,42%
2014	8871	80	0,90%	5 414	61,03%	689	7,77%
2015	8566	56	0,65%	5 256	61,36%	699	8,16%
2016	8391	37	0,44%	4 688	55,87%	706	8,41%
2017	8103	69	0,85%	4 480	55,29%	681	8,40%
2018	8172	51	0,62%	4 729	57,87%	661	8,09%
2019	8237	49	0,59%	4 754	57,72%	723	8,78%
2020	7957	50	0,63%	4 629	58,18%	716	9,00%
2021	7698	40	0,52%	4 744	61,63%	634	8,24%
2022	7995	51	0,64%	4867	60,88%	650	8,13%

Ekonomická nebo u nás hospodářská kriminalita je pod vlivem alkoholu stejně jako u nás páchána nejméně.

V roce 2012 se do vedení dostává stejně jako v ČR kriminalita zbývající, a tak tomu je až do roku 2022.

Ostatní kriminalita se v roce 2011 pohybovala kolem 16 %, později se však snižuje.

9 SHRnutí VÝSLEDKŮ PRAKTICKÉ ČÁSTI

1. Analýza dat ukázala, že v období let 2011 až 2022 byl alkohol významným faktorem ovlivňujícím stav, trendy a vývoj kriminality v České republice, a to v negativním smyslu. Případy trestných činů a porušování veřejného pořádku byly častokrát ovlivňovány právě alkoholem.
2. Výzkum ukázal, že alkohol má významnější vliv na zbývající kriminalitu než na jiné druhy kriminality, protože v rámci zbývající kriminality jsou zahrnuty:
 - Trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky (§ 274),
 - Trestné činy opilství (§ 360),
 - Trestné činy vedeny pod souhrnným názvem dopravní nehody silniční nedbalostní (§ 143, § 147, § 148, § 273, § 274, § 277, § 360), které tvoří až 20 % všech trestných činů spáchaných pod vlivem alkoholu.

Zbývající kriminalita zahrnuje obdobně jako ostatní kriminalita širokou škálu trestných činů, které se svou skutkovou podstatou značně liší jeden od druhého, tzn., že se nejedná o druh kriminality jako takový.

Díky tomu je hypotéza potvrzena, neboť statisticky evidovanými druhy kriminality pod vlivem alkoholu jsou hned po zbývající kriminalitě násilné trestné činy, jako jsou například ublížení na zdraví nebo vražda.

3. Analýza dat ukázala, že v období let 2011 až 2022 byla kriminalita spojená s nadměrným konzumem alkoholu na Slovensku vyšší než v ČR, přestože celková míra kriminality v ČR byla vyšší. Tento výsledek potvrzuje hypotézu, že alkohol má na Slovensku větší vliv na kriminalitu než v ČR.

Všechny hypotézy tedy byly potvrzeny.

Návrhy na zlepšení situace

Výsledky tabulek a grafů poukazují na poměrně vysokou významnost alkoholu na kriminalitu v České republice, poslední roky kriminalita pod vlivem alkoholu klesá, nemění to ovšem fakt, že se stále jedná o vysoká čísla trestních činů, zejména pak u těch nejzávažnějších jako jsou vraždy. Zde je pár návrhů, které by mohli pomoci ke snížení alkoholové kriminality:

1. Posílení zákonů a trestů: Vláda by mohla posílit zákony týkající se pití a řízení a zavést přísnější tresty pro ty, kteří porušují tyto zákony. Zvyšování trestů může vést k většímu respektování zákonů a snížení rizika, že se někdo pokusí pod vlivem alkoholu spáchat trestný čin.
2. Zvýšení dostupnosti a kvality terapeutických programů: Programy zaměřené na léčbu alkoholismu a závislosti mohou pomoci snížit kriminalitu spojenou s alkoholem tím, že nabízejí podporu a pomoc lidem, kteří mají problém s alkoholem. Vláda by mohla investovat do kvalitních a dostupných terapeutických programů, aby bylo snadnější a dostupnější pro lidi, kteří potřebují pomoc.
3. Zlepšení vztahů mezi policií a občany: Komunikace mezi policií a občany může pomoci snížit kriminalitu spojenou s alkoholem tím, že se lidé budou cítit více spojeni s policií a budou mít více důvěry v systém spravedlnosti. Policie by mohla zvýšit svou přítomnost a komunikovat s občany, aby se lidé cítili bezpečnější a měli větší důvěru v systém.

Tyto návrhy mohou pomoci snížit kriminalitu spojenou s alkoholem, ale je důležité si uvědomit, že každý případ je odlišný a vyžaduje individuální řešení.

ZÁVĚR

V závěru této bakalářské práce lze shrnout, že alkohol a kriminalita jsou nerozlučně spojeny a tvoří závažný sociální problém jak v České republice, tak i na Slovensku.

V Teoretické části se práce zabývala především klíčovými slovy. Dále se práce věnuje jak alkoholu, tak i kriminalitě, z počátku spíše obecněji, nakonec je však pozornost soustředěna převážně na jejich prolínání. Důležité bylo zopakovat si i možnou alkoholovou prevenci.

V praktické části je zaměřena pozornost na alkoholovou kriminalitu, která je dále rozdělena podle druhů, díky tabulkám je velmi dobře vidět, na jaký druh kriminality měl alkohol největší vliv, a naopak u které kriminality alkohol hraje opravdu malou roli. Z grafů je poznat, zda alkoholová kriminalita za posledních 11 let spíše klesá, či stoupá. Dále se stejně jako České republice práce věnuje i Slovensku.

Hlavním cílem, který jsem si při zvolení tohoto tématu stanovila, bylo poukázat na nebezpečnost alkoholu, jako nejdostupnější návykové látky. Grafy i tabulky jsou důkazem, že alkoholová kriminalita je v České republice poměrně častá. Je ovšem důležité stanovit si vlastní meze a hranice v pití, občasné popíjení s přáteli není nic, co by negativně ovlivňovalo naši společnost, jde tedy hlavně o uvědomování si svých rozhodnutí a jejich následků, proto je dobré pít s mírou.

Dalším stanoveným cílem bylo určit jak se alkoholová kriminalita v průběhu posledních 11 let vyvíjela, u většiny druhů kriminality je možno říct, že se postupem let alkoholová kriminalita snižuje, což se dá považovat za velice pozitivní pro celou Českou republiku.

V neposlední řadě se práce snaží poukázat na rozdíly v alkoholové kriminalitě mezi Českou republikou a Slovenskem, z tabulek tedy bylo zjištěno, že celková kriminalita na Slovensku je o dost nižší než u nás, ovšem to bude pravděpodobně i nižším počtem obyvatel, když se pak konkrétněji zaměříme na alkoholovou kriminalitu, je taktéž nižší než u nás, ovšem výsledky procent na pak ukazují, že alkohol má vyšší vliv na kriminalitu právě na Slovensku.

Srovnání všech druhů kriminalit v obou státech vyjadřuje, že nejčastější kriminalitou pod vlivem alkoholu je kriminalita zbývající, kterou by možná šlo považovat za jednu z těch méně významných, protože obsahuje širokou škálu trestných činů, které se svou skutkovou podstatou značně liší, ovšem hned na druhé příčce se pak nachází kriminalita násilná, která je z mého pohledu jednou z nejzávažnějších kriminalit.

Práce tedy poukazuje na nebezpečnost alkoholu a záměrem je, aby si čtenář uvědomil, že alkohol není řešením našich problémů, naopak je může způsobovat, je tedy důležité vnímat jaké množství alkoholu konzumujeme a jak se po jeho vypití chováme. Přínos této bakalářské práce pak vidím v uvědomění si nebezpečnosti této volně dostupné návykové látky, ale také v možnosti snížení kriminality v České republice, nebo Slovenska.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje:

BOUKALOVÁ, Hedvika a Ilona GILLERNOVÁ. Kapitoly z forenzní psychologie. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4461-5.

ČERMÁK, Ivo. Lidská agrese a její souvislosti. Žďár nad Sázavou: Fakta, 1998. ISBN 80-902614-1-8.

ČERNÍKOVÁ, Vratislava. Sociální ochrana: (kriminologický pohled na terciární prevenci). Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005. ISBN 80-7251-207-2.

DINGWALL, Gavin. Alcohol and crime. Portland, Or.: Willan, 2006. ISBN 1843921677.

FIRSTOVÁ, Jana a David ZÁMEK. Prevence kriminality - nedílná součást systému vnitřní bezpečnosti. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7676-057-8.

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3.

JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

MAREŠOVÁ, Alena et al., 2015. Násilná kriminalita v nejisté době. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. ISBN 9788073381493.

MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ, ed. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002-x.

Mezinárodní standardy prevence užívání drog. Přeložil Jiří BAREŠ. [Praha]: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost, 2014. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-097-1.

MUSIL, Jan. Kriminalistika. Praha: C.H. Beck, 2001. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-7179-362-0.

NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY, 1994. Alkohol, drogy a vaše děti: Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat, jak je zvládat. 2. rozš. vyd. Praha: Sportpropag. ISBN (Brož.).

NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY. Léčba a prevence závislostí: příručka pro praxi. Praha: Psychiatrické centrum, 1996. ISBN 80-85121-52-2.

NEŠPOR, Karel, Ladislav CSÉMY a Hana PERNICOVÁ, 1996. Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a na středních školách. 1. Praha: Sportpropag pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. ISBN 80-260-3877-0.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-x.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. Vyd. 4., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.

NEŠPOR, Karel. Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby. 2. upr. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-831-7.

NEŠPOR, Karel. Vaše děti a návykové látky. Praha: Portál, 2001. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-515-6.

NOVOTNÝ, František a Miroslav RŮŽIČKA. Trestní kodexy: trestní zákon, trestní řád a související předpisy (komentář). 2. přeprac. vyd. Praha: Eurounion, 2002. ISBN 80-7317-009-4.

RÖHR, Heinz-Peter. Závislost: jak jí porozumět a jak ji překonat. Přeložil Petr BABKA. Praha: Portál, 2015. Spektrum (Portál). ISBN 978-80-262-0927-0.

ŘEHAN, Vladimír. Adiktologie 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1745-5.

ŘEHAN, Vladimír. Adiktologie 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1745-5.

ŘEHAN, Vladimír. Závislost na alkoholu a jiných drogách - psychologický přístup. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1994. ISBN 80-7067-359-1.

ŠÁMAL, Petr, 2012. Trestní zákoník II.: Velké komentáře. 2. Vydání. V Praze: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠÍMA, Alexander a Milan SUK, 2022. Základy práva pro střední a vyšší odborné školy. 17. vydání. V Praze: C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-880-1.

ŠÍMA, Alexander a Milan SUK. Základy práva pro střední a vyšší odborné školy. 16. doplněné vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckovy učební texty. ISBN 978-80-7400-755-2.

ŠTIKAR, Jiří, Jiří HOSKOVEC a Jana ŠMOLÍKOVÁ. Psychologie v dopravě. Praha: Karolinum, 2003. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0606-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-214-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. Psychopatologie pro pomáhající profese / Marie Vágnerová. Vyd. 3., rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

VESELÝ, Arnošt a Dagmar DZÚROVÁ, ed. Substance use in a comparative perspective: the case of Bulgaria, Czechia, Croatia, Romania and Slovakia. Prague: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1891-3.

WINTER, Filip. Právo a reklama v praxi. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-654-9.

ZAPLETAL, J., Kriminologie-díl II. Zvláštní část, 3. upravené vydání, Praha:PA ČR 2000

ZAPLETAL, Josef. Kriminologie. Díl II. Zvláštní část. 4. nezměn. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2002. ISBN 80-7251-095-9.

Internetové zdroje:

Aktuálně.cz, 2020. Prohibice v České republice [online]. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/prohibice-v-cesku/r~i:wiki:3438/?fbclid=IwAR2SHYq3RHYYI3uASQupJnLuIUz1taoTWO7V7VFjZGgZebUHwWV0lgH5X0I>

Alcohol Alert, 2007. National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://pubs.niaaa.nih.gov/publications/aa72/aa72.htm>

Alkohol shop, 2022. V Česku roste spotřeba alkoholu. Více než Češi pijí jen Litevci. (Aktualizováno 2021) [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.alkohol-shop.cz/cz-clanky-12.html?zletilost=ano>

Alkoholnia.cz, 2023. Zákaz pití alkoholu na veřejnosti v Praze rozšířen na 800 míst. Která to jsou? [online]. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://alkoholia.cz/magazin/zakaz-piti-alkoholu-na-verejnosti-v-praze-rozsiren-na-800-mist-ktera-to>

[jsou?fbclid=IwAR3ktf2L9sDgeIL8l5IEXz7f3zDLwxzlsAV4xRrTNRLLeOpOpDptkUdIy500](#)

BOZP info, 2017. Alkohol na pracovišti podle zákona č. 65/2017 Sb. [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/soudni-lekarstvi-pro-pravniky-270684>

ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb.: Zákon trestní zákoník. Praha: Parlament ČR, číslo 40. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

ČESKO, 2017. Zákon č. 65/2017 Sb.: Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Praha: Parlament ČR, číslo 65. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65>

DORŇÁKOVÁ, Tereza, 2022. Seznam zprávy: Spotřeba alkoholu je v Česku „relativně stabilní, ale stabilně vysoká“ [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fakta-spotreba-alkoholu-je-v-cesku-relativne-stabilni-ale-stabilne-vysoka-191672?fbclid=IwAR1xBLHJfUtQUG2txwCnxwEzgiGSAtn72ps66oKGW86ilmNEZPsU7FUnX8w>

Drogy-info, 2022. Alkohol 2021: Přehled aktuální situace v oblasti alkoholu v České republice [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.drogy-info.cz/zprava-o-zavislostech/alkohol-2021/>

Encyklopedia on Early Childhood Development, 2012. Development of Physical Aggression from Early Childhood to Adulthood [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.child-encyclopedia.com/aggression/according-experts/development-physical-aggression-early-childhood-adulthood>

GOV Ministry of Justice, 2020. Sobriety tags' come into force [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/sobriety-tags-come-into-force>

InfoData, 2022. Statistika a výkaznictví [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>

Judikaty.info [online], 2023. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://www.judikaty.info/cz/nejvyssi-soud-ceske-republiky/trestny-cin-opilstvi>

Justice.cz: Katalog životních situací, 2017. Obecné informace [online]. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/alternativni-tresty?clanek=obecne-informace>

Ministerstvo vnitra České republiky, 2022. Bezpečnost silniční dopravy - Prevence [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnost-silnicni-dopravy-prevence-878811.aspx?q=Y2hudW09OQ%3d%3d>

Ministerstvo vnútra SK: Štatistika kriminality v Slovenskej republike [online], © 2023. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-csv&fbclid=IwAR2W2j-geQDPpYBz0XAAQ1YjHPUkaML6ytqhWO1FaGucBXMLz6rQAFWDOFdG>

Ministerstvo vnútra SR, 2022. Štatistika kriminality v Slovenskej republike za rok 2021 [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?statistika_kriminality_v_SR_za_rok_2021_xml

MIOVSKY, Michal, 2017. ResearchGate. Positive Effects of Moderate Alcohol Use on Human Health: the Futile Search for a Third Side of the Coin [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/320015036_Positive_Effects_of_Moderate_Alcohol_Use_on_Human_Health_the_Futile_Search_for_a_Third_Side_of_the_Coin

Novinky.cz, 2019. Ve spotřebě alkoholu Česko kleslo na čtvrté místo na světě [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/ve-spotrebe-alkoholu-cesko-kleslo-na-ctvrte-misto-na-svete-40303115>

Otrava alkoholem - příznaky a projevy, léčba, 2022. Otrava alkoholem - příznaky a projevy, léčba [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: https://www.alkoholik.cz/zavislost/psychika_a_telo/otrava_alkoholem_priznaky_a_projev_y_lecba/pdf.html

Policie ČR, 2022. KRIMINALITA [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

Policie ČR: Majetkové trestné činy [online], 2023. [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-majetkove-trestne-ciny.aspx>

Policie ČR: Násilné trestné činy [online], 2023. [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nasilne-trestne-ciny.aspx>

Policie ČR: Odbor hospodářské kriminality [online], 2023. [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uskpv-ohk-odbor-hospodarske-kriminality.aspx>

Policie ČR: Sexuální a mravnostní trestné činy [online], 2023. [cit. 2023-01-31]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/sexualni-a-mravnostni-trestne-ciny.aspx>

POPOV, Petr. Klinika adiktologie: Co je prevence [online]. [cit. 2023-04-25]. Dostupné z: https://www.adiktologie.cz/co-je-prevence?fbclid=IwAR1dcasdOkX6ESih9JpVqR9oW0uMNZJMgvx5inIcFWIuRnnrPFkZKdbt_o

PROCHÁZKA, Roman, Vladimír ŘEHAN a Sandra DONEVSKÁ. PROBLEMATIKA ALEXITHYMIE A DISOCIACE U ZÁVISLOSTI NA ALKOHOLU/Alexithymia and dissociation in alcohol addiction: Československá psychologie. ProQuest [online]. 2. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/1528148851?accountid=37662&forcedol=true>

ScienceDaily, 2012. ScienceDailyClue as to why alcohol is addicting: Scientists show that drinking releases brain endorphins [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.sciencedaily.com/releases/2012/01/120111155137.htm>

Státní zdravotní ústav, 2022. Nzip.cz. Účinky alkoholu na chování člověka [online]. [cit. 2022-05-07]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/778-ucinky-alkoholu-na-chovani-cloveka>

WHO, 2022. Alcohol use [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/alcohol-use>

Zákony pre ľuďi.sk: Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon [online], 2023. [cit. 2023-04-14]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2005-300>

Zákony pro lidi, AION CS, s.r.o. 2010-2022. Zákon č. 37/1989 Sb.: Zákon České národní rady o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi [online]. [cit. 2022-05-06]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1989-37>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

Sb. Sbírka zákonů

SK Slovensko

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Spotřeba alkoholu 2019 (Novinky.cz, 2019).....	21
Graf 2 – Frekvence pití alkoholu v ČR (Dorňáková, 2022)	21
Graf 3 – Kriminalita v ČR. (Vlastní)	36
Graf 4 – Percetuaální podíl alkoholu na kriminalitě v ČR. (Vlastní).....	36
Graf 5 – Násilná trestná činnost v ČR. (Vlastní)	38
Graf 6 – Mravnostní trestná činnost v ČR. (Vlastní).....	40
Graf 7 – Majetková trestná činnost v ČR. (Vlastní)	41
Graf 8 – Hospodářská trestná činnost v ČR. (Vlastní)	43
Graf 9 – Zbývající trestná činnost v ČR. (Vlastní).....	44
Graf 10 – Ostatní trestná činnost v ČR. (Vlastní).....	46
Graf 11 – Kriminalita v SK. (Vlastní)	50
Graf 12 – Procentuální podíl alkoholu na kriminalitě v SK. (Vlastní).....	50
Graf 13 – Násilná kriminalita na Slovensku. (Vlastní).....	51
Graf 14 – Mravnostní kriminalita na Slovensku. (Vlastní)	52
Graf 15 – Majetková kriminalita na Slovensku. (Vlastní).....	53
Graf 16 – Ekonomická kriminalita na Slovensku. (Vlastní).....	54
Graf 17 – Zbývající kriminalita na Slovensku. (Vlastní).....	55
Graf 18 – Ostatní kriminalita na Slovensku. (Vlastní)	56

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Alkohol v krvi. (Zapletal, 2000).....	18
Tabulka 2 – Vývoj kriminality v ČR 1/2. (Policie ČR, 2022)	35
Tabulka 3 – Vývoj kriminality v ČR 2/2. (Policie ČR, 2022)	35
Tabulka 4 – Násilná trestná činnosti v ČR. (Policie ČR, 2022)	37
Tabulka 5 – Vraždy pod vlivem alkoholu. (Policie ČR,2022)	38
Tabulka 6 – Mravnostní trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)	39
Tabulka 7 – Majetková trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022).....	41
Tabulka 8 – Hospodářská trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022).....	42
Tabulka 9 – Zbývající trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)	44
Tabulka 10 – Ostatní trestná činnost v ČR. (Policie ČR, 2022)	45
Tabulka 11 – Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu 1/2. (Policie ČR, 2022)	47
Tabulka 12 – Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu 2/2. (Policie ČR, 2022)	48
Tabulka 13 – Vývoj kriminality na Slovensku 1/2. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	49
Tabulka 14 – Vývoj kriminality na Slovensku 2/2. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	49
Tabulka 15 – Násilná kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	51
Tabulka 16 – Mravnostní kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	52
Tabulka 17 – Majetková kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	53
Tabulka 18 – Ekonomická kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	54
Tabulka 19 – Zbývající kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR,2023)	55
Tabulka 20 – Ostatní kriminalita na Slovensku. (Ministerstvo vnútra SR, 2023).....	56
Tabulka 21– Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu na Slovensku 1/2 (Ministerstvo vnútra SR, 2023)	57
Tabulka 22– Srovnání jednotlivých trestných činností pod vlivem alkoholu na Slovensku 2/2 (Ministerstvo vnútra SR, 2023)	58

